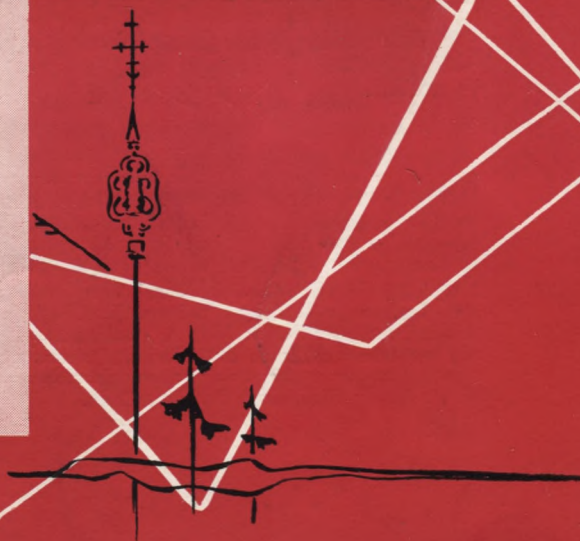

Laiskai
LIETUVIAMS

1954 VASARIS (FEB.) VOL. V, NO. 2

T U R I N Y S

MŪSŲ TAUTINIAI TURTAI – J. Daužvardienė	33
MALONĖS PILNOJI (II) – A. Liuima, S. J.	37
LIETUVOS MARIJA (eil.) – J. Aug.-Vaičiūnienė	42
VARGO MOKYKLA – Dr. P. Mačiulis	43
JAUNIMO ORGANIZACIJŲ UŽDAVINIAI – J. Vaišnys, S. J.	47
PAVYDAS IR NEIŠTIKIMYBĖ – Redaktorius	54
SALVATION ARMY – J. Venckus, S. J.	56
BAŽNYTINĖS KALBOS PROBLEMOS – J. Vaišnys, S. J.	62

"L. L." Administracijoje galima gauti gražiai įrištų "Laiškų Lietuviams"
komplektų:

1950-51 m. (dvejų metų vienoje knygoje) – \$ 4,

1952 m. – \$ 3,

1953 m. – \$ 4.

1953 m. turime komplektų įrištų su viršeliais ir be viršelių, kaina ta pati.

Kas norėtų šiuos komplektus įsigyti, prašome tuoj rašyti, nes greitai gali
jų nelikti.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Nearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos-rugpiūčio dvimėnesinį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111. Telefonas: HEMlock 4-1677. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Viršelis J. Pilipausko, vinjetės V. Vijeikio

1954 M. VASARIO (FEBRUARY) MĖN.

VOL. V, NO. 2

MŪSŲ TAUTINIAI TURTAI

Mes sielojamės lietuvių nykimu, rūpinamės, kad svetimoje šalyje lietuviai nutausta. Organizacijose ir individų rateliuose vedamos ilgos diskusijos; spaudoje rašomi dar ilgesni teoretiniai straipsniai, žodžiu ir pirštu nurodomi apgailėtini pavyzdžiai. Diskusijos, filosofijos, aimanavimai taip ir pasilieka neaktualiomis teorijomis. Rezultatų nesimato. Atrodytų, kad pergyvename aimanavimų ir liguistų kritikavimų periodą. Aktualumai, faktiniai gyvybiniai reikalai paskęsta teoretinių žodžių okeane. Bandome pritaikyti einsteiniškas teorijas ten, kur pakaktų paprastos aritmetikos.

Žvelgdami į tolimus horizontus, kartais nematome to, kas sudaro artimesnę aplinką. Mes turime neišsemiamą, gyvą tautinį turtą, kurį galime pritaikyti daugeliui aktualių lietuviškų reikalų: lietuvių išlaikyti, tautos garbei iškelti, savo kultūrai parodyti. Tas turtas gausus, plačiai šakotas, apimęs visa tai, kas sudaro savitą lietuvišką kultūrą, suteikia lietuvių tautai atspalvį, skiriančią ją nuo kitų tautų. Pažvelkime iš dviejų taškų, kodėl privalome savo tautinius turtus branginti, ir kaip jie yra pritaikytini mūsų aktualiems siekiams bei tikslams.

Kodėl tautinius turtus turime branginti?

Tautiniai turtai gali labai daug mums patarnauti kitataučių sferose. Jais mes galime gauti brangios propagandos ir surasti gerų draugų Lietuvai ir lietuviams šiais kritiškais mūsų tautai laikais. Iš savo patirties patieksiu porą konkrečių pavyzdžių įrodymui, kad senoviško liaudies meno pavyzdžiais, šokiais, dainomis ir tradicijomis sužavime kitataučius ir laimime jų simpatiją.

Vietinė spauda visuomet ieško naujos medžiagos, kuria sudomintų savo skaitytojus. Prieš trejetą metų buvo patarta "Tribune" redakcijai parašyti palankų straipsnį apie naujai atvykusius iš tremties lietuvius, atkreipiant dėmesį į tai, kad jie atsivežė ne tik tremtyje sunkiai išsaugotų tautinių turtų, bet ir tremtyje atgaivintų bei puoselėtų tautinių talentų. Su reportere ir fotografu pašventėm tam tikslui visą dieną. Aplankyta ir nufotografuota kelios lietuvių audėjos, paruošta medžiaga straipsniui. Tikėjomės laikraštyje pamatyti vieną kitą nuotrauką ir trumpą aprašymėlį. Mūsų nustebimui redaktorius pašventė visą puslapį audėjų nuotraukoms ir straipsniui. Palankių atsiliepimų gauta daug ne tik

iš Amerikos, bet ir iš tolimų kontinentų, net ir iš Australijos. Vieną lietuvių šeimą, atvykusią į Ameriką, uoste imigracijos pareigūnas pasveikino su tuo puslapiu. "Tribune" redaktorius prašė nurodyti daugiau būdingos medžiagos iš lietuvių gyvenimo.

Buvo nužiūrėta ir patarta lietuviškos vestuvės. Laukėm, teiravomės, prašėm naujakurių iš anksto pranešti apie planuojamas grynai lietuviškas vestuves. Mūsų, kuriems panašios vestuvės tapo įprastu dalyku, nekooperavo. Galų gale, praeitą vasarą pasisekė iš anksto sužinoti apie tokias vestuves ir pranešti redakcijai. Redaktorius, paskyręs fotografą ir reporterį, būtinai reikalavo, kad kitiems laikraščiams nebūtų pranešta. Patyręs redaktorius nujautė, kokia bus to įdomaus aprašymo vertė, kai skaitytojai pamatys pamerges, apsilvilkusias tautiniais rūbais. Ir vėl plačiai paplitusiam laikraštyje matome lietuvių nuotrauką su išsamiu straipsniu, kuriame į lietuviškų vestuvių papročių aprašymą buvo įpintas ir mūsų tautos tragedijos priminimas.

Kitas mūsų papročiais susidomėjimas buvo parodytas pereiną rudenį, kai "Immigrants Protective League" lietuvių programoje buvo pavaizduotos senoviškos lietuvių tradicijos ir jau beveik užmiršti papročiai. Vietos spauda, visai neraginama, pakartotinai fotografavo ir aprašinėjo programos turinį.

Didžiausią ir beveik nuolatinę sensaciją sudaro garsioji lietuvių kalėdinė eglutė Mokslo ir Pramonės muziejuje. Eglutės papuošalai ne naujadaras, bet atgaivintas ir pritaikytas mūsų liaudies menas, žymiai senesnis už tradicinius eglučių papuošimus. Pirmąją eglutę, po didelių

vargų, papuošėm, abejodami ir susirūpinę. Ji buvo kukli, ryškiai skirtinga nuo kitų. Mūsų kritikavo: "Ji be šviesų, be blizgučių". Atseit, nepamėgdžioja įprastų matyti eglučių. Tačiau lietuviškoji eglutė tapo didžiausio dėmesio centru ir plačiai išreklamavo lietuvių vardą. Vienu metu užangažuotas "clipping bureau" prisiuntė muziejui 500 iškarpu, eglutės bei jos papuošalų nuotraukų, buvusių šio kontinento spaudoje. Kiekvienais metais radijo programos komentuoja, televizijos programos demonstruoja, mokyklos ir įstaigos kopijuoja kuklius, bet gražius liaudies meno pavyzdžius. Žymus ir populiarus žurnalas "Better Homes and Gardens" jau dabar prašo medžiagos apie lietuvių eglutę ir lietuvių kalėdinius papročius ateinančių Kalėdų numeriui.

Dar neseniai Čikagos Mokslo ir Pramonės muziejuje užsibaigė akademikų skaučių suruošta liaudies meno paroda. Besiruošiant šiai parodai, buvo kreiptasi į muziejų patalpų klausimu. Nesitikėjom ten gauti vietos, nes žinojom, kad kitų tautų prašymai anksčiau buvo atmesti. Bet muziejaus direktoriai mielai priėmė lietuvių parodą pareikšdami: "Lietuviai turi puikių tautinių turtų, moka juos branginti, kitiems pavaizduoti ir visuomet gražiai jais užsirekomenduoja". Parodai buvo numatyta pora savaitių laiko. Muziejaus pageidavimu ji buvo pratęsta ir ten išlaikyta virš mėnesio. Pats muziejus patarė demonstruoti parodos metu lietuvišką audimą.

Amerikos kultūriniam elitui nesvarbu įrodyti, kad mes jau suamerikonėjom. Jis mus labiau gerbia nepradusius savo tautinės spalvos. "Tautinio palikimo" principas čia yra labai puoselėjamas. Šią rašinio dalį

**P. Br. Jameikienė
demonstruoja lietuvišką
audimą Čikagos
Mokslo ir Pramonės „
muziejuje.**

baigsiu įdomiu pavyzdžiu, iš kurio patys skaitytojai galės daryti išvadas.

1952 metais turėjau garbės dalyvauti ir kalbėti lietuviškais reikalais "National Social Workers" konferencijoje Clevelande, kur buvo suvažiuavę apie penki tūkstančiai delegatų. Konferencijų metu du kartu teko girdėti atpasakojant įdomų pavyzdį, kurs tikrai virto klasišku.

Michigan valstybėje moksliskomis studijomis užsiėmę profesoriai nugirdo, kad kažkokioj šeimoj gyvena lietuviai senukai, turį lietuviškų pasakų ir dainų lobyną. Profesoriai, atsiradę prie nepaprastai ištaigingos rezidencijos durų, paklausė šeiminkės, ar nebūtų galima pasikalbėti su lietuviais senukais. Ši iškilmin-

gai atsakiusi, kad jos namuose visi gyventojai yra amerikiečiai, nėra jokių lietuvių ir užtrenkusi profesoriams duris. Profesoriai nenorėjo nusileisti ir grįžo tuo pačiu reikalu kitą kartą, kol pavyko susitikti su senukais, apgyvendintais palėpėje. Jų dainas ir pasakas užrekdavo, juos nufotografavo. Jų tautosakos vertimai ir fotografijos pasirodė spaudoje. Tie senukai labai pagarsėjo. Po to profesoriai buvo pakviesti arbatėlei į puikiąją rezidenciją. Jų maloniam nustebimui senukai sėdėjo fotelyje; salionas buvo papuoštas lietuviškos tautodailės pavyzdžiais. Puikioji dama, pirmą kartą profesoriams užtrenkusi duris, jau su pagarba pristatė senukus – savo tėvus, ir su pasididžiavimu prisipažino esanti tų lietuvių senukų duktė – lietuvaite.

*Tautinių turtų pritaikymas
lietuvybei išlaikyti*

Aimanuojam, kad mūsų prieauglis lietuviškai nekalba, nutolsta nuo lietuvių, sukuria mišrias šeimas ir žūsta tautai. Galime pastatyti sau klausimą: ar sudarome palankias sąlygas tą prieauglį palaikyti lietuvių tautos rėmuose?

Vel panaudosiu gyvus pavyzdžius iš vietos gyvenimo. Lietuvos vyčių choras, gyvavęs prieš keletą metų, buvo sudarytas beveik išimtinai iš Amerikoj gimusio lietuviško jaunimo. Dalis jų labai maža arba ir visai lietuviškai nekalbėjo. Išmokdami lietuviškai dainuoti, kai kurie choristai pramoko ir lietuvių kalbos, arčiau susigyveno su savaisiais ir įsijungė į lietuvišką veiklą. Buvo labai įdomu, kaip choristai išrišo uniformos klausimą. Viena mišrios šeimos narė patarė pasirinkti lietuvių tautinius rūbus. Problema buvo sunkiai išrišama, nes buvo labai sunku gauti tokių rūbų. Tremties metų sąlygos buvo dar labai žiaurios. Klausimas buvo išrištas taip: choristės suorganizavo studijų bei siuvimo ratelius, iš pasiskolintų knygų susipažino su tautinių rūbų sudėtimi ir atkūrė lietuviškus raštus. Vėliau buvo užmegzti ryšiai su tremtinėm: iš čia siuntė nupirktus audimui ir siuvinėjimui siūlus, medžiagą ir net adatas. Tremtinės gražino pagamintas tautinių rūbų dalis. Vyčiai darbą apmokėjo maisto siuntiniais ir ir net garantijomis. Nauda buvo dvejopa. Šv. Kazimiero Akademijos lituanistikos skyrius, Alice Stephens choras ir kitos grupės taip pat pravedė panašius "vajus".

"Ateities" šokėjų pradžia buvo Lietuvoje. Dabar nariais yra daugiausia antros ir trečios kartos lietu-

viukai. Atvirai sakant, kai kurie nariai įstojo vien dėl to, kad jų draugai ten dalyvavo, ar gal būt, tik "good time" beieškodami. Bet ir čia įvyksta gražių pasikeitimų: ne vieną pastebėjau atėjusį "lūganu", ilgainiui tapusį *lietuviu*. Kai susipažįsta su lietuviškų šokių kilme ir reikšme, kai įsigyvena į lietuvišką muziką, atsiranda juose susidomėjimas savo tėvų kraštu. Buvo net atsitikimų, kad iš kūdikystės laikų prisiminta senuolių išmokytų dainų ir pasakų, tinkančių būti perlais prof. Balio rinkinyje. Pabrėžtinai noriu pastebėti, kad tiek vyčių chore, tiek "Ateities" šokėjų grupėje bei kitose panašiose organizacijose įvyksta nemažas skaičius susituokimų — sudaromos lietuviškos šeimos, kurios kitose sąlygose tikriausiai būtų buvusios mišrios.

Deja, maža šiandien turime tokių organizacijų. O reikėtų atgaivinti mėgėjų chorus, teatralinius ratelius, liaudies šokių ir dainų būrelius. Nejaugi visiškai norime išėti profesionalizmo ir komercinio perfektizmo keliais? Be abejo, nepeikiu tų pagirtinų ansamblių, teatralinių grupių, nes jie atlieka nepaprastai gražų uždavinį, savo užsibrėžtų tikslų siekdami. Mes juos gerbiame ir jais didžiuojamės. Tačiau tik apgailėstauju faktą, kad yra užmiršta ir nustelbta paprastesni mėgėjų susitelkimai į chorus ir kultūrines grupes, kuriose dalyviai rastų ir sielai peno ir praturtintų savo žinias. Prieš keletą metų Čikagoje ir visoje Amerikoje tokių būrelių buvo daug, bet šiandien juos galime suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

Idėjinės organizacijos, parapijos ir mokyklos turėtų stengtis atgaivinti tokius mėgėjų ratelius. Jaunystė — tai judėjimo, dainavimo, šokimo, riksmo ir dūkimo laikas. Mes ją taip

MALONĖS PILNOJI

II

Dievo Motina Marija, žemiškojo gyvenimo dienų pabaigoje, buvo su kūnu ir siela paimta į dangiškąją garbę, sako mums naujoji dogma. (Pronuntiamus, declaramus et definimus divinitus revelatum dogma esse: Immaculatum Deiparam semper Virginem Mariam, expleto terrestris vitae cursu, fuisse corpore et anima ad caelestem gloriam assumptam").

Dogmatinis aptarimas reiškia, kad toji tiesa yra mums Dievo apreiškta. Bet jeigu išvardytume visą Šventąjį Raštą, nerastume niekur aiškiais žodžiais minint Marijos Dangun Ėmimo. Bet ne visa surašyta, gal dalis apreiškimo paliko padavime? Tačiau ir čionai nesame laimingesni. Jei gausu duomenų ir liudijimų apie Marijos Dangun Ėmimą nuo mūsų laikų iki kokio 7 ar net 6 amžiaus žengiant į praeitį, tai apie tolimesnius šešis šimtmečius nieko arba labai mažai težinoma. Norint pasiremti padavimu, kaip tik reikėtų turėti žinių, kad yra buvęs tikėjimas į šitą tiesą nuo pat apaštalų laikų, žodžiu perduodamas kitoms kartoms. Tokio padavimo visai nematyti, bent apie jį nėra išlikusių jokių žinių. Beliktų tad taip vadinamas istorinis metodas, įrodyti, būtent, Marijos mirtį, Jos prikėlimą iš mirties ir pagaliau

greitai užmirštame. Mes, vyresnieji, norime priversti tą jaunąją energiją sėdėti, sausus sieksninius straipsnius skaityti, ilgų kalbų ir sausų pamokymų klausytis, o po to eiti tais keliais, kuriuos mes jiems nurodome. Jaunimą pritraukti galime tik tuo, kas jam miela ir įdomu.

Juzė Daužvardienė

Jos paėmimą į dangų ir tenai išaukštinimą. Įrodyti ne iš paties tikėjimo, bet iš istorinių šaltinių tai perduodančių ir paliudijančių, ir tuo būdu papildyti tariamai nutrūkusi padavimo siūla.

Bet ir šituo keliu eidami, nuo pirmojo žingsnio susiduriame su nenugalimomis kliūtimis. Pirmiausia reikia atmesti gana gausias legendas ir apokrifus, kurie, nors duoda gana daug žinių apie Marijos paskutines dienas, Jos mirties aplinkybes ir Dangun Ėmimą, bet visi yra palyginti vėlyvos kilmės, nors tikėtinumui padidinti dažnai sieja savo šaltinius su pirmaisiais liudininkais, tai yra su apaštalais ar jų betarpiais mokiniais. Be šitų legendų ir apokrifų, iš pirmųjų keturių amžių jokių žinių neužtikame. Vien tik protarpiais, vienas kitas Bažnyčios Tėvas, praeinamai ir prie progos užsimena apie Marijos mirtį, kaip apie savaimę aiškų ir suprantamą dalyką, bet niekuomet nesprendžia to klausimo tiesioginiai, juo neužsiima. Taip kalba šventas Augustinas, šventas Ambrozijus, šventas Paulinas Nolietis, netgi didysis Marijos garbintojas Rytuose šventasis Efremas. Tiesa, jie arba kiti vėlesnieji sumini kai kuriuos spėliojimus, pavyzdžiui, kad Ji mirusi Efeze, kiti, – kad Jeruzalėje. Kas liečia laiką, kai kurių grynais spėliojimais, Ji gyvenusi žemėje 69, pagal kitus 72 arba net 75 metus. Panašiai nieko tikra nežinoma nė apie Jos mirties aplinkybes. Kai kurie Bažnyčios Tėvai, prisimindami Simono pranašystę apie Jos sielą perversiantį kalaviją, spėliojo, kad Ji mirusi kankine už tikėjimą, bet daž-

niau prileidžia, kad Ji visokeriopa kančią ir skausmus patyrusi Kalvarijos kalne, kai Ji dvasiškai mirusi su savo dieviškuoju Sūnumi, dabar, laisva nuo skausmo ir agonijos, mirė nei iš ligos, nei iš senatvės, bet vien Aukščiausiojo pašaukimu, Jo noru, meilės ekstazėje perėjo iš šito pasaulio į amžinąjį. Taigi, kas liečia Jos mirties aplinkybes, laiką ir vietą, jokių tikrų davinių nėra, vien tik nieku nepagrįsti spėliojimai.

Jeigu kiti Bažnyčios Tėvai tikrai labai trumpai ir praeinamai, prieš progos sumini Dievo Motiną, tai pirmas aiškus, nesvyruojantis ir labai svarus istorinis liudymas yra paliktas Konstancijos vyskupo, šventojo Epifano (315-403), kuris kilęs iš Palestinos, gerai pažino visas tenyšktes šventoves ir žinojo padavimus apie jas. Būdamas didelis tradicijos gerbėjas ir novatorių priešas, jis nebūtų galėjęs tvirtinti nieko nežinąs apie Marijos paskutines dienas žemėje ir apie Jos mirtį, jeigu kas nors tuo metu būtų buvę padavimuose. Juo labiau, kad jis uoliai kovojo prieš kolyridijonų sektą, Marijai teikusią pagoniškos kilmės garbę ir Ją dievinių. Lengvai būtų galėjęs prieš juos kovoti, nurodydamas, kad Ji mirusi, kaip ir visi žmonės. Bet priešingai, jis pasisako nieko tikro nežinąs, vien tik pasitenkina, suminėdamas tris galimybes, būtent, kad Ji mirusi, kaip ir visi žmonės, kad Ji žuvusi nuo kalavijo, kaip tikėjimo kankinė, arba, pagaliau, Ji nemirusi, bet palikus gyva. Ir pabrėžia dar, kad nieko nesą Dievui negalima. Tai aiškiai liudija, kad ketvirtame amžiuje nebuvo jokių istorinių žinių apie Marijos paskutines dienas žemėje ir apie Jos mirtį.

Dar blogiau, jokių pėdsakų negalima užtikti iš to meto antruoju, svar-

besniu klausimu, būtent, prileidus Jos mirtį, apie Jos prikėlimą iš mirties. Tiesa, šventas Atanasas (295-373) išsireiškia, kad Ji išvengusi kūną valdančių dėsnių. Bet ką tai reiškia, visiškai neaišku. Greičiausiai mintyje turi jos mergystę. Kitas jo vienlaikis, šventas Gregorius iš Nysos (335-394), kalba apie Marijos triumfą prieš mirtį, bet labai tolima, neryškia prasme, kas irgi nieko tikro neduoda tiriamuoju klausimu.

Šių dalykų akivaizdoje grynai istorinės kritikos daromi priekaištai yra gana svarūs: padavimas apie Marijos Dangun Ėmimą esąs, palyginti, gana vėlyvos kilmės, blogai paliudytas, neturįs atstovų pirmųjų amžių Bažnyčios Tėvų tarpe ir, pagaliau, kyląs iš labai neaiškių, įtartinių, greičiausiai pagoniškų šaltinių. Vien tik žmonių lengvamaniškumas padėjęs šitam tikėjimui sustiprėti ir išplisti. Tiesa, priekaištai yra svarūs, bet ne visi pagrįsti. Jei, grynai istorinės kritikos akimis žiūrint, nieko ryškaus ir teigiamo šituo klausimu pirmuose keturiuose - penkiuose amžiuose nerandama, tai visiškai prieš istorinę tiesą yra paskutinis tvirtinimas, būtent, kad šis tikėjimas kilęs pagoniškų apeigų arba bent legendų ir apokrifų įtakoje. Tai yra kai kurių nekatalikų pastangos, žūt būt, visas krikščionių tikėjimo tiesas, šventes ir apeigas aiškinti pagonybės įtaka, jos liekanomis arba perkrikštų pagoniškais prisiminimais. Taip pagal kai kuriuos Marijos Dangun Ėmimas nesą kas kita, kaip Artemidės mitų pritaikymas Marijai. Jei jau norėti mitais ir legendomis aiškinti šitą tikėjimo tiesą, tai nėra jokio reikalo eiti pas senovės mitologinius dievus; panašaus turinio legendų anuo metu visai nestokojo pačioje krikščionybėje. Pavyzdžiui, Marijos Dangun

Ėmimo reikalu būtų galėję panaudoti legendas apie šventojo Jono Evangelisto ir Enoko paėmimą į dangų, arba iš žydiškosios legendos paėmimą į dangų Mozės ir Elijo. Be to, kai kurie Bažnyčios Tėvai prileidžia kaip galimą dalyką, kad Kristaus mirties valandą prisikėlusieji (Mato 27, 52) irgi esą danguje su kūnais. Bet tikrenybėje ryškus istorinis faktas, kad nė vienas pamokslininkas, nė vienas Bažnyčios Tėvas, kai pasirodo pirmieji ženklai šito tikėjimo Bažnyčioje ir kai įvedama pirmosios Marijos Dangun Ėmimo šventės, o vėliau teologai, nė vienas, sakau, nesiremia tomis ar panašiomis legendomis ir apokrifais, (kurie visi atmetami, kai kurie net pasmerkami), bet vien tik Šventuoju Raštu ir teologiniais argumentais.

Pagaliau ne vienas kitatikis jau pradeda įžvelgti, suprasti ir pripažinti, kad legendos ir apokrifai, tie nai-vūs, supoetinti, pagražinti liaudies fantazijos pasakojimai, žodžiu tariant, tautosaka, tėra tiktai mėginimas papildyti esamojo tikėjimo trūkstamuosius elementus, patenkinti savo primityvią vaizduotę antraeilėmis smulkmenomis, nieko bendra su tikėjimu jau nebeturinčiomis. Visiškai neišlaiko kritikos prielaida, kad tos folkloristinės legendos, dažniausiai tų pačių teologų ir pamokslininkų persekiojamos ir ujamos, būtų galėjusios pagrįsti bendrą tikėjimą, kad toji pusėtinumą vos pasiekianti literatūra būtų galėjusi įtikinti kritiškus mintytojus, pavyzdžiui, kad ir toks grubus anakronizmas, kad jau 58 metais po Kristaus, Krispoldas, šventojo Petro mokinys, Dijanos šventovę pertvarkęs ir ją paskyręs Marijos Dangun Ėmimo paslapčiai paminėti. Istorinis faktas, kad pirmieji Marijos Dangun Ėmimo

teologai neremia savo įrodymų ir ne-grindžia savo tikėjimo anais apokrifais, legendomis, folkloru, nepriima tos tiesos dėl to, kad taip kiti daro, arba kad tokia jau mada, bet visi savo tikėjimą ir įsitikinimą grindžia Šventuoju Raštu, jo aiškinimu, teologiniais ir moraliniais argumentais. Svarbu dar, kad šitoji tiesa nėra imama paskira, palaida, bet ryšyje su kitomis tiesomis apie Mariją, ryšyje su Jos privilegijomis: Dievo Motinyste, Jos amžinąja mergyste. Jos didingumu, Jos artumu su Kristumi, Jos malonių pilnumu. Marijos Dangun Ėmimo tiesa jų mintyje nėra nauja, užklydusi tiesa, bet įeinanti į visumą ir sudaranti harmoningą tiesų vienetą apie Dievo Motiną.

Taigi, istoriniais daviniais pasiremiant, reikia visiškai atmesti priekaištas, pagal kurį pirmasis Marijos Dangun Ėmimo tikėjimas yra kilęs iš legendų, nes nuo pat pradžios, kai šitoji tiesa pasirodo istoriniuose dokumentuose, ji grindžiama ne folklorinėmis legendomis, bet vien tik Šventuoju Raštu ir teologiniais argumentais. Bet iš antros pusės, galima sutikti su faktu, kad tos legendos ir apokrifai bent netiesioginiai galėjo paraginti teologus įsigilinti į jau turimas tiesas, pažvelgti į jas su didesniu dėmesiu ir ieškoti gilesnio iškeltojo klausimo išsprendimo: arba jo apgynimo, arba visiško jo atmetimo. Šitos paplitusios legendos galėjo veikti, kaip kad veikė erezijos: jos priversdavo giliau pažvelgti į jau turimas tiesas, ieškoti jų pagrindimo ir tikslaus jų išreiškimo. Taigi, ir legendos apie Dangun Ėmimą galėjo prisidėti paskatindamas teologus ieškoti teologinio pagrindimo ir mokslinio tikrojo tikėjimo apgynimo nuo išgalvotų pasakojimų. Tuo galėtų stebėtis tiktai tie, kurie nežino, kiek primi-

tyviame stovyje visas tikėjimo tiesas paliko apaštalai. Todėl visiškai galimas dalykas, kad ir tos legendos tam tikrame laipsnyje prisidėjo prie liaudies pamaldumo, o tas pamaldumas iš savo pusės jau reikalavo iš ganytojų mokslinio ir teologinio atsakymo: pagrindimo arba atmetimo, ir tuo juos privedė susidomėti klausimu ir jį išspręsti, remiantis Šventuoju Raštu ir gyvenamuoju padavimu. Bet tai aiškiai rodo, kad tos legendos nebuvo priežastis atsirasti tikėjimui Marijos Dangun Ėmimu, bet geriausiu atveju galėjo būti tikrai proga, sudarydamos palankią dirvą greitesniam klausimo išsprendimui.

Po šitos istorinės apžvalgos matome, kad istorinė kritika iš vienos pusės nesuranda jokių tikrų žinių Marijos mirties ir Jos prikėlimo klausimais pirmuose šešiuose šimtmečiuose, bet iš antros pusės taip pat nesuranda jokių dokumentų ar rimtų įrodymų bei priekaištų, Dangun Ėmimo tiesai prieštaraujančių. Taigi, dabartinėse sąlygose šitas klausimas istoriniu metodu yra visiškai neišsprendžiamas. Vargu galima tikėtis, kad ateityje tam atsiras galimybių, tai yra bus surasta tikrų, neginčijamų istorinių liudymų apie Jos mirtį ir ypač prikėlimą iš mirties. Tačiau yra tokių, kurie tikisi rasti tokių įrodymų. Kiti nori tą klausimą apeiti tvirtindami, kad Marija nėra mirusi, o šio gyvenimo dienų pabaigoje buvo permąnyta savo kūne, Kristaus Taboro kalne atsimaitymo pavyzdžiu, ir paimta į dangų. Tiesa, tuo atveju išvengiama reikalo įrodyti Jos mirtį ir prikėlimą iš mirties, bet tada susiduriama su reikalu įrodyti, jei jau ne Jos permąnyimą, tai bent jau dangun ėmimo faktą, tai yra, šiuo atveju, tiesiog pereinama į tretį pradžioje minėtą klausimą.

Prileiskime tam kartui, kad su laiku bus surasta pakankamai istorinių duomenų bei dokumentų ir bus įrodyta, kad Dievo Motina Marija tikrai mirė ir buvo prikelta iš mirties, arba bus irgi istoriškai įrodyta, kad Ji nemirė, tada reikės dar įrodyti, kad Ji tikrai yra dangun paimta. Anie du pirmieji klausimai istorinei kritikai yra visiškai prieinami, tik reikia, kad būtų pakankamai medžiaginių duomenų, liudymų, dokumentų, nes ir mirtis ir prikėlimas iš mirties arba nemirimas, yra visiškai mūsų patirties dalykai, pastebimi ir patikrinami, kaip priklauso istorinei, patiriamajai sričiai. Kitaip yra su Marijos Dangun Ėmimu, kuris visiškai skiriasi nuo bet kokio, sakysime, stebuklo net paties didžiausio. Kiekvienas stebuklas, pavyzdžiui, sunkiai organiška liga sergančio žmogaus ir jau specialistų gydytojų liudijimu – sprendimu, esančio visiškai prie mirties, staigus išgyjimas, gali būti pastebimas ir patiriamas, konstatuojamas ir įrodomas istorinės ir mokslinės kritikos. Stebuklus, galima sakyti, įrodo gydytojai, biologai, mokslininkai, specialistai, o bažnytinis autoritetas tikrai leidžia tikėti tokius istorinės ir mokslinės kritikos jau įrodytus stebuklus.

Taip, nors Marijos Dangun Ėmimas iš vienos pusės yra žemiškojo pasaulio įvykis, matomas ir patiriamas dalykas, sakykime, Jos pakilimas į orą, arba kas nors panašaus, tai iš antros pusės, esmingasis Jos Dangun Ėmimo elementas, būtent, Jos dabartinis garbingasis gyvenimas danguje su palaimintąja siela ir permąnytu, išaukštintu kūnu, jau visiškai praneša žemiškosios istorijos ir apskritai patiriamojo pasaulio ribas. Dangun Ėmimo įvykis, kiek jis išreiškia Marijos gyvenimą danguje

su siela ir kūnu, jau nebeprisiklauso žemiškajai istorijai ir nebegali būti istoriniais dokumentais, net asmeniškais pačių apaštalų liudijimais, įrodomas. Prileiskime, kad apaštalai, vienas arba visi, matė Marijos Dangun Ėmimą, tai yra žmogiškai tariant, matė ją kylančią į orą ir išnykstančią zenite arba horizonte. Istorinės kritikos atveju ir tada reikėtų įrodyti dar, kad Ji tikrai gyvena su siela ir išaukštintu kūnu dangaus garbėje, o nėra, sakykime, angelų perkelta kur nors į kokį kalną, kaip tai skaitome, šventosios Katarinos gyvenime. Jei apaštalai būtų matę Marijos dangun Ėmimą ir tai būtų skelbė, mes turėtume tikėti tam įvykiui, kaip ir kiekvienam istoriškam, gerai paliudytam įvykiui. Dar daugiau, šalia šito žmogiškojo tikėjimo, paremto žmogiškuoju autoritetu, reikėtų dar tikėti ir bažnytiniu tikėjimu, nes būtų paliudytas ir mokomas neklaidingojo Bažnyčios autoriteto. Bet tikėti dieviškuoju tikėjimu, tai yra, kaip Dievo apreiškta tiesa, reikia, kad tą tiesą būtų apaštalams apreiškęs ir garantavęs savo dieviškuoju autoritetu pats Dievas.

Šitos paskutinės išvados pasekmėje darosi galutinai aišku, kad Marijos Dangun Ėmimo svarbiausias elementas, būtent, Jos garbingasis gyvenimas danguje su išaukštintuoju kūnu ir palaimintąja siela, jau nebėra istorinis, šios žemės, šito regimojo pasaulio įvykis, bet praneša pasaulio ribas, taigi, ir protinio patyrimo priemonės, todėl istorinei kritikai yra visiškai neprieinamas dalykas. Norėti spręsti Marijos Dangun Ėmimo klausimą istorinėje plotmėje, reikštų visiškai atsisakyti kada nors tuo klausimu pasiekti tiesą. Vadinasi, reikia arba visiškai atsisakyti nuo šitos tiesos ieškojimo, arba, atsis-

kius istorinės kritikos metodo, žiūrėti naujų kelių ir metodų pilnai tiesai apie Marijos Dangun Ėmimą pasiekti.

Atsižvelgiant į šitos tiesos prigimtį, tiesos pažinimas tegali būti suteiktas tiktai Dievo, tiesą garantuojančio savo paties autoritetu. Tik Dievas ir tik vienas Dievas tegali apreiškinti žmonėms šią tiesą. Žinome, kad tiesa gali ateiti iš dvejopo šaltinio: istorinio, prigimtinio, pasiekiamo prigimtiniemis žmogaus jėgomis, ir antgamtinio, teologinio, gauto per apreiškimą. Kai pirmasis tiesos šaltinis, tai yra istorinis ir prigimtinis, darosi nebeįmanomas, nebeįmanoma eiti pirmyn ir racionalistams. Jie yra priversti galutinai sustoti prie šitos neperžengiamos ribos. Jiems sustojus prie šito slenksčio, katalikams, tikintiems Dievo apreiškimą, palieka dar antras, tikresnis, nors sunkesnis, pažinimo kelias ir šaltinis: tikėjimas.

Matėme, kad Marijos Dangun Ėmimas nėra tik istorinis įvykis, kaip, pavyzdžiui, gimimas, mirtis arba net stebuklas, bet dar labiau ir dar daugiau yra antgamtinis įvykis, susijęs su kitomis antgamtinėmis Dievo apreišktomis tiesomis, nes daro išimtį iš bendrojo dėsnio, žinomo iš apreiškimo, pagal kurį kūnų prikėlimas iš mirties, jų permainymas ir išaukštinimas garbėje yra paliktas paskutiniojo teismo dienai. Marijos Dangun Ėmimas siaurina šito dėsnio galią, padaro išimtį. Toliau, Jos Dangun Ėmimas sudaro dalį Jos privilegijų, kurios susijusios ir susipynusios tarp savęs, ir kurias Bažnyčia jau nuo senovės vis labiau išnarplioja ir išryškina iš padavimo ir Šventojo Rašto tekstų.

Taigi, tenka šitos tiesos ieškojimą perkelti į naują plotmę, būtent, teologinę, ir pamėginti spręsti klausimą

mą dogmatiniais kriterijais ir teologiniu metodu. Čionai įrodymai, nors nėra tiesioginiai, bet yra labai stiprūs, svarūs, visiškai patikimi ir pakankami nagrinėjamam klausimui išspręsti. Jos Dangun Ėmimo klausimas, būdamas tam tikrame laipsnyje teologinis ir savo prigimtimi, savo

argumentais, kuriais remiasi, liečia pagrindines tikėjimo tiesas ir tuo pačiu priklauso Aukščiausiai Bažnyčios Mokomojo Autoriteto kompetencijai. Tenka pažvelgti, kaip tai vyks, kuo tai grindžiama, nes ir Aukščiausias Mokomasis Autoritetas nėra aklaai.
A. Liuima, S. J.

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

LIETUVOS MARIJA

*Tavo veidas aušroms iškaišytas, —
Tavo rūbai ir lino plaukai.
Rasomis nusiprausus kas rytas,
Tu skaisti, kaip rasoti laukai.*

*O nuometas žiba balčiausiosios drobės,
Kaip migla iš dangaus, Tau apsėmus pečius ..
Iš Tavo ir mėnulis, vėsa apsigobęs.
Išlieja į naktį sidabro naščius.*

*Pailsusių varpų ir saulės žaidimas —
Vainikas iš lauko lelijų žiedų . . .
Varpelių, aukos, spinduliuojantis rimas
Suvirpa ties Tavo žvaigždėtu vardu.*

*Grakšti, per mūs buitį atėjus,
Vaidilučių maldų stebuklinga giesmė.
Sukryškčia širdis nežinioj apledėjus ... —
Visatos sukurta didžioji prasmė.*

*Į Tavo apsiaustą keliaudamos sega
Visos tautos po žiedą pašvaistės laisvos...
Tas, kurs gyvu krauju prakaituodamas dega,
Tai žiedas Tavo Lietuvos.*

V A R G O M O K Y K L A

Žvilgsnis į praeitį

Kalbėti apie lietuviškąją "Vargo mokyklą" mes negalėtume, nenustatę jos atsiradimo vardo bei tų politinių priežasčių, šį vardą pagimdžiusių. Kad galėtume tai suprasti, reikia atversti istorijos lapą prieš kokį šimtmetį. Tad sustokime ties 1853 ar 1863 metais ir pasižvalgykime po Lietuvą.

Lietuvos Didžioji Kunigaikštija ir Lenkų Karūna ligi 18-tojo šimtmečio pabaigos sudarė vieną valstybę tik su skirtingomis administracijomis. Kalbant apie Lietuvą, reikia pasakyti, kad 18-tojo šimtmečio gale turėjome Vilniuje savo universitetą, iš kur po visą to meto Lietuvą sklido šviesūs mokslo žiburiai. Nors universitete buvo daugiausia lenkiškai kalbama, bet buvo galvojama lietuviškai, buvo net studentų sambūrių, kurie ypatingai akcentuodavo savo lietuviškąją kilmę. Simanas Daukantas, Daukša ir net Adomas Mickevičius, nors rašė lenkiškai, bet save laikė lietuviais.

Kai paskutinis sukilimas prieš rusų carą 1861-63 m. nepavyko, daugelis ano meto Lietuvos šviesuolių turėjo iš Lietuvos pasitraukti. Nors jie ir mirė tremtyje, bet jų pasėta sėkla Lietuvoje išliko. Vilniaus universitetą rusams uždarius, mokykloms tvarkyti buvo sudaryta Vilniuje Mokyklų Kuratorija, kurios žinioje buvo parapijinės mokyklos. Tiesa, tokių mokyklų skaičius buvo nedidelis, bet vis dėlto jų buvo. Nors ano meto liaudis tik labai retai tegalėjo mokykla pasinaudoti, nes gyveno labai sunkiose sąlygose, turėjo eiti baudžiamą, bet Aleksandrui II-jam bau-

džiamą panaikinus, mūsų kaimas atkuto.

Bet sakoma: viena bėda ne bėda. Dar žmonės Lietuvoje nebuvo gerai išsąmoninę, ką jiems davė baudžiamos panaikinimas, 1863 m. sukilimui nepasisėkus, Aleksandro II-jo įpėdinis išleido įsakymą, draudžiantį lotyniškais raidėmis spausdinti lietuviškąjį žodį. Paskutiniams sukilėliams išgaudyti ir spaudos draudimo įsakymui prižiūrėti Lietuvon atsiuntė Vilniaus gubernatorium pagarsėjusį generolą Muravjovą, kuris Lietuvos istorijon įėjo Koriko vardu. Tuos tamsius Lietuvos laikus primindami, vėlesnieji mūsų liaudies dainiai sakė: "Jau slavai sukilo nuo Juodmarių krašto, pavasaris eina Karpatų kalnais. Lietuvoje tamsu: nei žodžio nei rašto neleidžia erelis, suspaudęs sparnais..."

Muravjovas persekiojo ir korė ypač Lietuvos kunigus, kurie, kaip išmanydami, globojo ir švietė liaudį, gindami ją nuo rusifikacijos ir skiepydami "geresnių laikų viltį". Kitos šviesuomenės XIX-jo amžiaus antroje pusėje Lietuvoje nebuvo, nes niekas iš lietuvių pasauliečių Lietuvos teritorijoje negalėjo gauti valdiškos tarnybos. Nors Muravjovas daugelį bažnyčių iš katalikų atėmė ar jas uždarė, ypač didesniuose miestuose, bet kaime atimti bažnyčias buvo beveik neįmanoma. Kai pabandė atimti Kražių bažnyčią, sukilo visa parapija. Daug Kražių bažnyčios gynėjų žuvo, bet jų heroizmas pasiekė net Vakarų Europą ir Ameriką, todėl rusams teko imtis kitokių, ne viešų naikinimo priemonių. Su katalikų tikėjimo persekiojimu buvo sužlugdytos ir tos neskaitlingos mūsų mokyklos.

PETRO RIMŠOS
"Vargo mokykla"

kurios dar buvo užsilikusios nuo Vilniaus Mokyklų Kuratorijos laikų.

Tačiau, nepaisant tokių žiaurių naikinimo priemonių, pagarsėjęs lietuviybės ir katalikybės gynėjas Lietuvoje, vysk. Motiejus Valančius, savo slaptais aplinkraščiais įpareigo-davo lietuvius klebonus steigti parapijines mokyklas. Jis pats rašė knygas ir kitiems liepdavo tai daryti. Lietuvoje spaudą uždraudus, mokyklų vadovėlius ir kitas knygas pradėjo spausdinti Prūsijoje ir kontrabandos keliu gabenti į Lietuvą. Taip Lietuvoje prasidėjo garsioji "knygnešių gadyne". Čekijos Pragoje patekėjo dr. Jono Basanavičiaus "Aušra", Tilžėje "Varpas", "Tėvynės Sargas". Visa tai be jokios atvangos, be jokios baimės, lyg Nemuno srovė, plaukė į

dvasiniai sužlugdytą Lietuvos žemelę.

Keli pasišventėliai kunigai naktimis važinėdavo po kaimus, ruošdami mokykloms mokytojus. Pvz., kun. Jonas Katelė, Panemunėlio parapijos klebonas, per 36 metus paruošė keletą dešimčių mokytojų. Vadovėlius patys kunigai išversdavo iš lenkų arba rusų kalbos. Tai buvo idealistų darbas. Pvz., kun. J. Katelė, 1908 m. mirdamas, paliko tik 15 rublių viso savo turto. To neužteko nė jo laidotuviams, bet, kiek trūko, sudėjo patys mokiniai. Paskui jam pastatė paminklą už 940 rublių Panemunėlio šventoriuje.

Tai taip anais laikais Lietuvoje buvo sprendžiamas lietuviškos parapijinės mokyklos klausimas, norint

pasipriešinti rusinimui. Rusų įsteigtų mokyklų buvo labai maža, nes jiems nedaug rūpėjo žmonių švietimas. Prieš pirmąjį pasaulinį karą Lietuvoje buvo apie 53% nemokančių rašyti žmonių. Laisvoje Lietuvoje per 22 metus tas nuošimtis buvo numuštas iki 14%. Laisvoje Lietuvoje jau mes turėjome virš tūkstančio pradžios mokyklų ir netoli šimto aukštesniųjų. Taigi, suprantame, kad tik laisvame krašte yra galimas pilnas dvasinių žmogaus vertybių išugdymas. Jokia svetima ranka to negali duoti.

Vargo mokykla

Kaip tais spaudos draudimo laikais lietuvės motinos mokė savo vaikus skaityti, gražiai atvaizdavo mūsų dailininkas Petras Rimša skulptūros kūrimu, pavadintu "Vargo mokykla". Močiutė sengalvėlė sėdi prie ratelio ir verpia ploniausias lino ar vilnos gijas, o šalia jos sėdi maža mergytė ir iš maldaknygės ar elementoriaus, pirštuku vedžiodama, renka lietuviškojo žodžio skiemenis. Kad žiūrovas suprastų, jog ir tokia prie balanos šviesos mokykla nebuvo laisva ir grėšė pavojus tiems, kurie mokė savo vaikus gimtosios kalbos, dailininkas prie ratelio atvaizdavo atsigulusį šunyį: mat, jei koks nors priešas prieis prie trobos, šunelis tai anksčiau pajus ir savo urzgimu įspės tuoj nuo svetimų akių slėpti lietuvišką elementorių ar maldaknygę. Tos mūsų močiutės sengalvėlės nekartą nuo žandarų turėdavo slėpti net bažnyčioje savo maldaknyges.

Anais laikais vaikų mokymas buvo savotiškai suprstas. Manydavo, kad aukštesnius mokslus eiti dera tik berniukams, o ne mergaitėms. Tada taip buvo galvojama beveik visur Europoje. Tik XIX-jo amžiaus gale ar

XX-jo pradžioje buvo susirūpinta ir nuotakomis: na, kaip gi čia atrodys – vyras išėjęs aukštuosius mokslus, o žmona nemokės nei A nei B... Tikrai kažkaip nepatogu ir nedarnu. Diduomenė leisdavo mergaites į institutus, o paprastesni žmonės jas namie šiek tiek pramokydavo. Tik, kaip jau minėjome, XIX-jo amžiaus gale ir mergaitėms pradėta steigti gimnazijos.

Jau minėtas kun. Katelė specialiai mokytojų pareigoms ruošė mergaites, nes, jo nuomone, berniukus tėvai gali leisti ir į valsčiaus mokyklas, o mergaitėms ten nė vietos nebūtų. Bet svarbiausias vargo mokyklos uždavinys buvo vaikus mokyti lietuviškai, nes rusų mokyklose lietuvių kalbos nebuvo. Net ir tikybos pamokose reikalavė atsakinėti rusiškai. Atsimenu, mūsų mokykloje mokytojas rusas surinko kartą iš mokinių po pusę rublio ir už poros savaičių atnešė mokyklon tikybos vadovėlius, parašytus rusiškai. Mūsų kapelionas kun. Juozas Šereiva tuojau tuos vadovėlius surinko ir, nebaigęs pamokos, juos nunešė į mokytojo butą ir sviedė žemėn, o pats, užtrenkęs duris, nuėjo pasiguosti kun. Katelei. Mokytojas po to įvykio gražino vaikams surinktus pusrublius, bet po dviejų ar trijų mėnesių išskėlė iš mokyklos kun. Šereiva ir uždarė Kretingos vienuolyne.

Čia mano paminėti pavyzdžiai yra iš Panemunėlio (Rokiškio apskr.), kur man pačiam teko slaptai mokytis lietuviškai ir lankyti pradžios mokyklą, bet tokių faktų anais laikais buvo pilna visa Lietuva. Aišku, kad buvo daug tokių kunigų kaip Katelė ir Šereiva, kurie saugojo lietuvius katalikus nuo rusinimo, skiepydami žmonėse tautinę sąmonę ir atskleidami jiems lietuvių kalbos grožį bei

pranašumą prieš rusų ir kitas svetimias kalbas. Netenka įrodinėti, kad šitas katalikybės ir lietuviybės išlaikymo darbas, kad ir labai sunkiomis sąlygomis puoselėjamas, atnešė didelių vaisių. Jisai stebuklingai išbujojo pogrindyje. Kai 1904 m. rusų caras panaikino spaudos draudimą, lietuvių tautinė sąmonė sužvilgo visomis vaivorykštės spalvomis.

Ne vienam gali kilti klausimas: kam pirmoj eilėj Lietuva turi būti dėkinga, kad per keturiasdešimt spaudos draudimo metų nepalūžo? Atsakymas yra tik vienas: Katalikų Bažnyčiai ir jos vadovams. Tokie vyskupai, kaip M. Valančius ir A. Baranauskas, kuriuos pasekė šimtai kunigų, neleido užgesti paskutiniam liaudies sąžinės žiburėliui. O ką tuomet pasakė kunigas, juo labiau vyskupas, buvo šventa. Kai vysk. Baranauską rusai trėmė iš Lietuvos, jis parašė tuos atmintinus žodžius: "Kad tu, gude, nesulauktum! Nebus kaip tu nori. Bus kaip Dievas duos, ne tavo priesakai nedori." Ir visa Lietuva tuos žodžius kartojo lyg kokią kasdieninę maldą. Lietuvos dvasiškija turėjo daugiau progų priėti prie mūsų liaudies, negu pasauliečiai šviesuoliai, todėl jų įnašas į Lietuvos kultūros barus buvo nepaprastai didelis, nors daugeliui ir teko nukentėti nuo rusų trėmimais ir piniginėmis baudomis.

Mūsų pasauliečiai inteligentai pasižymėjo daugiau politinėje srityje, o Lietuvos dvasiškija kėlė liaudyje religinį ir tautinį susipratimą. Ne vienas tokių idealistų dvasiškių, laimingai pasprukęs iš rusiško žandaro nagų, atvyko į Ameriką, kur tęsė toliau pradėtąjį liaudies švietimo darbą. Senieji ateiviai gerai žino, kiek daug gero yra padarę tokie idealistai kunigai, kaip Staniukynas, Burba,

Kaupas, Milukas ir daug daug kitų. Ir čia Amerikoje, nors kitais tikslais, bet tuo pačiu leituvišku užsimojimu ir lietuviybės išlaikymo supratimu jie prie visų lietuviškų parapijų įsteigė katalikiškas ir lietuviškas mokyklas. Jei šiandien naujieji ateiviai dar gali susikalbėti su čia gimusiais lietuvių kilmės žmonėmis, tai reikia padėkoti ne tik močiutėms sengalvėlėms, bet ir parapijinei mokyklai. Jeigu nebūtų buvę tokių idealistų, kaip kun. Staniukynas su trimis mergaitėmis – lietuvaitėmis, mes šiandien neturėtume Seserų Kazimieriečių nei parapijinių mokyklų. Jų neįsteigė nė viena pasauliečių politikierių organizacija. Tiesa, gal šiandien šitose mokyklose daugiau tenkinamasi išlaikyti tikybinės katalikiškos mokyklos charakterį, bet lietuviybės išlaikymo reikalas pareina nuo pačių tėvų didesnio ar mažesnio susipratimo.

Padėję ranką ant krūtinės, mes turime prisipažinti, kad, būdami ir laisvi ir turėdami daug priemonių lietuviškoms mokykloms išlaikyti, nė piršto prie to darbo nebuvome pridėję. Tačiau praeitis jau ne mūsų žinioj, tad apie tai nė nekalbėsime. Šiuo metu mums visiems reikia būtinai susirūpinti mūsų priaugančios jaunosios kartos ateitimi. Gal nereikėtų kalbėti apie lietuviškąją "vargo mokyklą", jei visi mūsų vaikai lankytų parapijines lituanistinių dalykų pamokas. Tam visos mokymo ir mokymosi sąlygos yra, bet dažnai stinga supratimo, kad šalia anglų kalbos išmokti ir gražiausią bei seniausią lietuvių kalbą yra ne vien tiktai kiekvieno padoraus lietuvio pareiga, bet ir garbės reikalas. Kam trūksta šitų sąvokų supratimo, kažin ar dar jam yra kas nors šventa ir brangu.

Dr. Petras Mačiulis

JAUNIMO ORGANIZACIJŲ UŽDAVINIAI

Pasklidę po įvairius pasaulio kraštus ir susipažinę su kitų šalių kultūra, galime drąsiai sakyti, kad ir mes, lietuviai, su savo kultūra prieš kitus neturime ko gėdytis. Nors ir per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį mes pasiekėme tokių kultūrinių laimėjimų, kuriais tikrai galime didžiuotis. Ir svetimieji labai domisi mūsų kalba, literatūra, rūbais, šokiais, dainomis ir muzika.

Kiekvienas kultūrinis turtas yra naudingas įnašas ne tik į atskiros tautos, bet ir į viso pasaulio kultūrinį lobyną, todėl jo praradimas yra skriauda visai žmonijai. Dėl to ne tik tėvynės meilė, ne tik patriotizmas mus verčia stengtis išsaugoti savo tautos kultūrinius turtus, to iš mūsų reikalauja artimo meilė ir žmoniškumas. Dėkingumas reikalauja, kad mes savo įnašu praturtintume kultūrą tos šalies, kuri mus priglaudė, tautinė pareiga liepia kruopščiai išsaugoti visa tai, ką mes iš Lietuvos išsinešėme, kad, jeigu Dievas leis vieną kartą ten mums sugrįžti, galėtume savo broliams parnešti tas kultūrinės vertybes, kurios tenai, gal būt, jau bus sunaikintos.

Prarasti tas vertybes ir mums, čia gyvenantiems, pavojus yra labai di-

delis. Gal būt, jų nepraras tie, kurie yra užaugę ir subrendę Lietuvoje, bet mūsų jaunimas sparčiais šuoliais tolsta nuo savo kalbos ir lietuviškų papročių. Bet nuo jaunimo priklauso ateitis, nuo jo priklauso, ar mūsų iš-eivija ir toliau liks lietuviška. Taigi, išlaikyti lietuvišką jaunimą ir išlaikyti lietuviybę yra vienas ir tas pats dalykas.

Neužtenka kalbėti apie atskirų asmenų uždavinius, bet reikia pažvelgti ir į tas visuomenės grupes, nuo kurių ypatingu būdu priklauso lietuviybės išlaikymas. Pirmoje vietoje, be abejo, reikia paminėti šeimą, paskui mokyklą ir pagaliau organizacijas. Dabartinėse sąlygose šeimai yra sunku tinkamai atlikti savo uždavinį, nes darbas visai dienai nuo vaikų atskiria ne tik tėvą, bet dažnai ir motiną. Grynai lietuviškų mokyklų mes čia neturime, todėl mokykla dažniausiai ne tik lietuviybės išlaikymui nepadedą, bet dar pakenkia. Taigi, šių liūdnujų faktų akivaizdoje mūsų lietuviškoms jaunimo organizacijoms tenka ypatingai svarbi pareiga: jos turi jaunimo auklėjime papildyti tai, ko neduoda šeima ir mokykla. Todėl visi, kuriems rūpi lietuviybės išlaikymas, turėtų daugiau jaunimo organizacijomis susidomėti, jas remti ir joms padėti.

Pažiūrėkime, kokias jaunimo organizacijas mes dabar turime, kurio mis vertėtų susidomėti ir kurios galėtų padėti mūsų jaunimo lietuviybės išlaikymui. Paminėtinos yra trys: vyčiai, aieitininkai ir skautai.

a) *Vyčiai*. Lietuvos vyčių organizacija rūpinasi vienyti Amerikos lietuvių jaunimą į stiprią organizuotą jėgą, vadovaujantis katalikų pasaulėžiūros bei doros dėsniais, pratinant savo narius giliau pažinti ir uoliau praktikuoti katalikų tikėjimą ir sau-

goti dorą. Lietuvos vyčiai auklėja savo narius gerais Amerikos piliečiais, ragindami juos dalyvauti viešame šalies gyvenime, žadina jaunuomenės prisirišimą prie savo tėvų žemės – Lietuvos, ugdo meilę gimtajai kalbai bei mūsų tautos papročiams. Jie rūpinasi ne tik savo narių, bet ir visos mūsų išėivijos švietimu ir kultūriniu.

b) *Ateitininkai*. Ateitininkų organizacijos tikslas yra suburti mokslus einantį katalikišką lietuvių jaunimą ir ugdyti jame sąmoningas, kūrybingas ir veiklias asmenybes, besirengiančias lietuvių tautos ir visos žmonijos gyvenimą naujinti pagal Kristaus mokslą ir būti Lietuvos laisvės sargyboje. Savo veikimą jie grindžia penkiais principais: katalikiškumu, tautiškumu, šeimyniškumu, visuomeniškumu ir inteligentiškumu. Visa ateitininkų organizacija susideda iš trijų pagrindinių dalių: moksleivių, studentų ir sendraugių. Moksleiviai ir studentai yra skirstomi į kuopas ir būrelius. Kuopos paprastai yra bendros berniukų ir mergaičių, o būreliai turėtų būti atskiri. Savo tikslui siekti organizacija skatina narius gerai atlikti religinę praktiką, ugdo religinį ir tautinį sąmoningumą, organizuoja religinę, tautinę, kultūrinę ir socialinę veiklą, ruošia susirinkimus, paskaitas, kursus, stovyklas, suvažiavimus, leidžia laikraščius ir kitus jaunimui skirtus leidinius. Specialiems klausimams studijuoti steigiamos atskiros sekcijos.

c) *Skautai*. Lietuvos Skautų Sąjunga, kurios obalsis: "Dievui, Tėvynei ir Artimui", yra visuomeninis lietuvių susivienijimas, turįs tikslą pagal Roberto Baden - Powellio skautybės sistemą auklėti lietuvių jaunimą religingais savo tikybos nariais, dorais, kilnios dvasios, tvirto būdo ir svei-

kais žmonėmis bei naudingais piliečiais. Šiam tikslui siekti šaukiamos sueigos, ruošiami kursai, varžybos, suvažiavimai, iškylos ir stovyklos, leidžiamos knygos, laikraščiai ir kiti spausdiniai. Pagrindinė skautų veikla vyksta mažuose būreliuose, vadinamuose skiltimis, kurios yra atskiros berniukams ir mergaitėms. Skiltys jungiamos į draugoves, o draugovės į tuntus. Tiek draugovės, tiek tuntai taip pat yra atskirai berniukams ir mergaitėms. Skautų organizaciją teisingiau būtų vadinti ne *auklėjimo*, bet *auklėjimosi* organizacija. Galima sakyti, kad skautų vadovas neveda visą laiką, paėmęs už rankų, jaunuolio, bet jį įstato į teisingą kelią ir leidžia pačiam eiti, žinoma, kartais prilaikydamas ir nuolat žiūrėdamas, kad jis nuo to kelio nenuklystų. Jaunuolio sugebėjimų įvertinimas ir pasitikėjimas jo garbe bei savarankiškumu ir yra ta nuostabią psichologinę skautybės pasisėkimo paslaptis.

Tai taip kalba apie šių trijų jaunimo organizacijų ideologiją, tikslus ir priemones užsibrėžtiems tikslams siekti tų pačių organizacijų statutai. Kiekvienos šių trijų organizacijų yra vienodai graži ideologija, vienodai kilnus tikslas, nes kiekviena nori pasižymėti Dievo ir Tėvynės meile, nori atnaujinti ir patraukti prie kilnių idealų ne tik savo narius, ne tik savo tautiečius, bet, jei būtų galima, ir visą pasaulį. Tai yra kilnu, gražu, būtina, nes tik tokios didžios idėjos gali sužavėti ir uždegti idealų siekiantį jaunimą. Atitraukime dabar akis nuo tokių gražių popieryje surašytų statutų ir meskime kritišką žvilgsnį į dabartinę minėtų organizacijų veiklą, pažiūrėkime, kokia yra jų dabartinė konkreiti padėtis. Pripažįstame visoms trimis organizacijoms didelius

nuopelnus praeityje. Kas nežino, kiek daug gero lietuviškos palaikymui Amerikoje yra padarę Lietuvos vyčiai? Kas neigs ateitininkų įnašą į Lietuvos kultūrinį gyvenimą? Kiekvienas žino, kad beveik visas mūsų jaunimas yra perėjęs skautybės mokyklą ir jaučia jos auklėjamąją įtaką, nors dabar šiai organizacijai ir nepriklausytų. Kiekviena šių trijų organizacijų buvo įsteigta ne atsitiktinai, bet konkrečioms tikslams, vėčiant to meto sąlygoms. Dabar, kai sąlygos yra pasikeitę, kai mums prieš akis gal stovi šiek tiek skirtingi tikslai, ne visi pajėgia naujose aplinkybėse susigaudyti, todėl ir nežino, kas reikėtų daryti, nuo ko pradėti. Tad šios organizacijos dabar, galima sakyti, neveikia, nekovoja, tik šiaip taip vegetuoja. Pažvelgsime į kiekvieną atskirai. Gal mūsų sprendimai atrodys per žiaurus, bet nematau, kad kas dėl jų užsigautų. Jie, tiesa, bus trupučiuką sušaržinti, bet charakteringi dabartiniam organizacijų veidui.

a) *Lietuvos vyčiai*. Pakliuvus į kokią nors dabartinių vyčių susirinkimą ar parengimą, tur būt, niekam neatseitų į galvą mintis, kad tai jaunimo organizacija. Amerikoje gimęs jaunimas jau beveik į šią organizaciją nesirašo, daugumoje yra pasilikę tik tie, kurie buvo jauni daugiau ar mažiau tolimoje praeityje. O ką veikia tie, kurie dar šiai organizacijai priklausė? Šv. Kazimiero šventės proga prisimena, kad jie yra vadinami Lietuvos vyčiais. Jeigu *Lietuvos*, tai reiškia, kad jie yra geri ir susipratę lietuviai, o jeigu *vyčiai*, tai reiškia, kad yra veiklūs, nes vytis yra veiklos, greičio, energijos simbolis. Šis prisiminimas daugelį jų taip paguodžia, kad visai aprimsta ir laukia kitų metų Šv. Kazimiero šventės.

b) *Ateitininkai*. Jie yra panašūs į kūdikį, stovintį lempos apšviestame kambaryje. Tas kūdikis vis kelia rankutę aukštyn, norėdamas pasiekti palubėje pakabintą šviesią lempą. Bet visos jo pastangos yra tuščios, nes jis per mažas, o lempa per aukštai. Vis jos besiekdamas, jis pavargsta, atsisėda ir galvoja: "Vis dėlto aš esu labai veiklus idealistas, noriu pasiekti tą šviesą, esančią taip aukštai!" Paskui apsižvalgo aplinkui ir pamatęs įvairiais darbais užsiėmusius žmones, savo širdyje taria: "Tai tikri dvasiniai skurdžiai, taip įknibę į savo paprastus darbus, kad net nė nepažvelgia į tą aukštai kabančią lempą!" Bet vargšelis, jis nesupranta, kad ta lempa yra pakabinta ir prof. Šalkauskio, prof. Dovydaičio bei kitų ateitininkų ideologijos kūrėjų daug žibalo į ją pripilta ne tam, kad kiekvienas stengtųsi ją pasiekti ir paliesti, bet tam, kad ji šviestų, kad jos apšviestame kambaryje būtų galima skaityti, rašyti, dirbti.

c) *Skautai*. Daugelis jų galvoja, kad užtenka, jog toks gražus skautų obalsis "Dievui, Tėvynei, Artimui" būtų įrašytas statute ir skautų įstatas, duodant įžodį. Per daug eiti su juo į viešumą gal nelabai patogu. Juk jeigu pradėsi kalbėti apie Dievą, apie religiją, dar gali kas nors tave apšaukti ateitininku arba krikdemu. Argi neužtenka, kad aš esu gimęs katalikiškoje Lietuvoje, iš katalikų tėvų? O jeigu ateinančiai sueigai parašysiu montažėlį, paminėdamas kokią dešimtį kartų žodį "Tėvynė", tai ir pareiga Tėvynei bus pilnai atlikta. Reikėtų mylėti ir artimą, jį laikyti savo broliu, draugu, bet, apsižvalgus aplinkui, atrodo, kad beveik visi yra priešai, tad argi jie meilės verti? Ir pradeda kai kurie prieš tuos įsivaizduotus priešus kovoti, pildami į men-

kos vertės laikraščius straipsnį po straipsnio (pavardės, žinoma, nepasirašo, nes atviros kovos bijo). Kiti, tų ginčų apkartinti, stengiasi dirbti konkretų skautavimo darbą: mokosi morzės, pirmosios pagalbos, mazgų. Ir išmoksta rišti įvairiausiai vadais vadinamus mazgus, bet gal užmiršta vieną, paprasčiausią ir reikalingiausią mazgelį, kuriuo galėtų tampriau surišti savo gyvenimą su Dievu, Tėvyne ir Artimu.

Tad vaizdas atrodo nekoks. Nė viena šių trijų organizacijų pilnai negyvena pagal savo statuto reikalavimus, neatlieka jai skirto uždavinio. Kas čia kaltas, ką reikėtų daryti, ką reformuoti, kaip persitvarkyti? Kai kurie tuoj atsako: "Vienintelė reforma – tai veikla. Nereikia jokių naujų metodų, jokių persitvarkymų, tik reikia daugiau veiklos". Gal dalinai tai yra tiesa, dalinai ne. Žinoma, jeigu būtų uoliau veikiama, būtų pasiekiami ir kokie nors rezultatai, nes šių organizacijų tikslai, kaip jau minėjome, yra labai gražūs. Bet dėl ko neveikiama? Dėl ko vyčiai geriau veikė prieš kelias dešimtis metų? Dėl ko ateitininkai ir skautai geriau veikė Lietuvoje? Matyt, kad kas nors dabar pasikeitė, taigi, reikia į tai atsižvelgti ir prie tų pasikeitusių sąlygų prisitaikyti, jei reikia, ką nors ir pakeičiant, persiorganizuojant ar pertvarkant veiklos metodus. Pirmiausia pažvelgsime į tuos kai kurių veikėjų patarimus, kurie mums neatrodo labai vykę ir priimtini, o paskui paminėsime keletą konkrečių pasiūlymų, kurie mūsų nuomone, galėtų būti naudingi.

Dar prieš keletą metų, vos tik ėmė į Ameriką keltis iš Vokietijos lietuviai tremtiniai ir pradėjo čia organizuotis, daugelis sakė, kad nereikia skirstytis, visi tegul susijungia su vyčiais,

ir tada vieningai dirbsime, vieni kitiems padėdami. Teorijoj gal tokia mintis ir gražiai skambėjo, bet praktikoje pasirodė visiškai neįvykdoma. Mus skyrė kalba ir papročiai. Dar ir dabar to susijungimo kai kas nenori užmiršti, vis apie jį svajoja, bet geriau būtų šios neįvykdomos minties atsisakyti ir ieškoti kitų kelių. Ką pagaliau mes būtume pasakę, jei kas nors Lietuvoje būtų kėlęs mintį, kad turi susijungti pavasarininkai, ateitininkai ir skautai? Tokia keista mintis ten niekam nė į galvą neatėjo. Trims organizacijoms susijungti reiškia tą patį, ką dviem užsidaryti ir pasilikti tik vienai. Kariuomenė ne tada yra tobulesnė, kai susideda tik iš vienu pėstininkų, bet tada, kai ją sudaro ir pėstininkai, ir artilerija, ir aviacija. Jie eina skirtingais keliais, vartodami skirtingus metodus ir skirtingus ginklus, bet siekia to paties tikslo.

Kiti pasiūlo įdomią mintį, kad prie skautų organizacijos priklausytų tik vaikai, o jaunimas, maždaug nuo 15 ar 16 metų, priklausytų tik ateitininkams. Vadinas, skautai auklėtų vaikus ir paskui juos perduotų ateitininkams tolimesniam auklėjimui. Tai yra taip pat visai nepriimtinas pasiūlymas. Čia taip pat būtų ne kas kita, kaip dviejų organizacijų susijungimas. Tokiu atveju ateitininkai prisipažintų, kad jie nėra pajėgūs auklėti vaikų, o skautai – jaunimo. Bet kiekviena šių organizacijų jaučiasi pilna, pajėgi vesti vaiką ir jaunuolį per visą gyvenimą ir duoti jam atitinkamo peno kiekviename brendimo periode.

Treti siūlo užmiršti dabartines jaunimo organizacijas ir steigti visai naują, kuri apimtų visą mūsų jaunimą. Tai yra utopiška mintis. Tokia nauja organizacija viso jaunimo nie-

Čikagos vyrų choras su dirigentu Br. Jonušu.

.A. Gulbinsko nuotr.

kad neapims nei privers užsidaryti dabartines organizacijas. Vietoj trijų bus keturios ir visos kęs tas pačias sunkenybes.

Tad kas belieka? Ogi pasitenkinti jau turimomis organizacijomis ir stengtis jas atgaivinti. Dažnai mes kaltiname vieni kitus, bet kalti esame visi. Senesnieji, pamatę, kad mūsų jaunimas sparčiai žengia nutautimo keliu, kad nesidomi organizacijomis nei lietuviška veikla, nusiminę sudejuoja: "Štai koks dabartinis mūsų jaunimas!" Bet gal būtų geriau ir teisingiau, jeigu jie, konstatavę tikrai apverktina mūsų jaunimo padėtį, pasakytų: "Štai koki esame mes patys!" Mes nepadedame jaunimui, mes juo nesirūpinam, su juo nedirbam, jam nevadovaujame. Mūsų organizacijos neturi vadų! Yra žmonių, bet nėra žmogaus! Štai kur pirmoji neveiklumo priežastis. Pasiteisinimų, žinoma, yra daug. Vienam nuo darbo rankos pūslėtos, kitam ko-

jas gelia, trečias neturi noro. Nesakau, kad šitie pasiteisinimai būtų visai nerimti, bet jie tikriausiai nėra pakankami. Sunkenybių visuomet buvo, yra ir bus, bet jeigu norime ką nors laimėti, turime tas sunkenybes nugalėti. Jeigu suprantame tėvynės gelbėjimo reikalą ir nenorime, kad žūtų mūsų jaunimas, reikia eiti ir tam jaunimui padėti, nors ir pūslėtos rankos, nors gelia kojas, nors, po darbo išvargus, nėra jokio noro ką nors dirbti. Vienas kitas jau gražų pavyzdį parodė, tereikia jais pasekti.

"Aha", gal būt, iš pasitenkinimo trina rankas jaunimas, "tai jūs, vyresnieji, esate kalti, jeigu mums veikti nesiseka!" Palaukit. Vyresniusius jau mes apkaltinome, bet taip lengvai neišsisuksite nė jūs. Jus pateisintume, suversdami visą kaltę vyresniesiems, tik tada, jeigu dar neseniai būtumėte nurėplioję nuo motinos kelių, bet jeigu nuo to reikšmingo jūsų gyvenimo įvykio jau praėjo didesnis

ar mažesnis laiko gabalas, tai didelė kaltės dalis tenka ir jums. Jūs mėgs-
tate šokti. Bet dėl ko, orkestrui už-
grojus sukutinį, salė būna tuščia arba
išeina pasisukinėti tik kokia nors se-
nukų pora? Dėl ko jūs kratotės lietu-
viškų dainų, gražių ratelių, ar mano-
te, kad svetimieji fokstrotai, rumbai
ir zambai yra gražesni? Jeigu jūsų
skonis dar būtų lietuviškas, tikrai
taip nemanytumėte.

Kalta yra ir mūsų visuomenė, kuri
taip mažai remia jaunimo organiza-
cijas. Tai įrodo pustuštės salės jau-
nimo parengimų metu. Negali būti
išteisinti nei kunigai, kurie tikrai ne-
pakankamai padeda jaunimo orga-
nizacijoms. Pagaliau atitinkamą
duoklę atiduosime ir mūsų seselėms.
Ir jas reikia apkaltinti. Joms reikėtų
daugiau susidomėti vyčiais, ateitinin-
kais ir skautais. Jos turėtų raginti
vaikus pradžios mokyklose rašyti į
šias organizacijas. Būtų labai klai-
dinga piršti tik kurią nors vieną ir
niekinti kitą. Vaikai tokiuose klausi-
muose yra labai jautrūs. Reikėtų ly-
giai laikytis visų trijų organizacijų
atžvilgiu, juk jos visos yra Bažnyčios
patvirtintos.

Dabar prieisime prie svarbiausio
šio rašinėlio punkto: kokių pakeiti-
mų reikėtų mūsų jaunimo organiza-
cijoms, kad jos geriau galėtų atlikti
savo užsibrėžtą tikslą, veikdamos
dabartinėse sąlygose, ypač turėda-
mos prieš akis lietuvybės išlaikymo
reikalą? Jokių stebuklingų eliksiyrų
mes čia nesūlysimė. Stengsimės taip
pat daug nefilosofuoti, bet kiekvie-
nai organizacijai pasiūlyti tik po vie-
ną labai paprastą ir lengvai įvykdo-
mą reformą.

a) *Vyčiams*: organizuoti į jaunuosius
vyčius mokyklinį, Amerikoje gi-
musį jaunimą. Kalba, be abejo, turi
būti anglų, nes kitokios jie nesupran-

ta. Juos atlietuvinti ir palaikyti lietu-
viais reikia kultūriniais lietuviškais
parengimais, lietuviškomis dainomis
ir tautiniais šokiais. Iš praktikos jau
ne vienas įsitikino, kad šitos priemo-
nės labai padeda. Jaunimui nepatin-
ka ilgi, nuobodūs pamokslai, bet jį
žavi graži daina ir estetiški šokiai.

b) *Ateitininkams*: jau pakankamai
skraidžius padangėse, būtų pats lai-
kas nusileisti žemyn, ten, kur mes
gyvename. Pakankamai prikalbėjus
ir pridiskutavus, reikėtų tų diskusijų
išvadas pritaikyti mūsų kasdieni-
niam gyvenimui. Mažiau kalbėti,
daugiau veikti. Bet visi šitie pasaky-
mai gal dar yra per mažai konkre-
tūs. Tai štai vienas labai konkretus
patarimas: padėti organizuoti vy-
čius, pagelbėti sodalietėms ir kitoms
vietinių lietuvių organizacijoms. Ne-
būtų tikslu į tas organizacijas masė-
mis rašyti. Tai atneštų daugiau blo-
go negu gero. Ten turi eiti ir dirbti
tik pavieniai asmenys, tie, kurie yra
stiprūs lietuvybėje, kuriems negre-
sia pavojus žūti svetimoms kalboms ir
svetimų papročių įtakoje. Ateitinin-
kai turėtų ruošti ir ugdyti vadovus ir
instruktoriaus tai svarbiai misijai: at-
lietuvinti vyčius, sodalietes ir ben-
drai visą čia gimusį lietuvišką jauni-
mą. Turint prieš akis tokį kilnų tiks-
lą, taip pat ir jie patys stengsis lietu-
vybėje stiprėti.

c) *Skautams*: duoti vyresniesiems
skautams rimtesnę programą ir veiki-
ti daugiau bendrai berniukams ir
mergaitėms. Nežinau, ar visi su šiuo
patarimu sutiks. Man atrodo, kad tai
yra vienintelė galimybė išgelbėti
mūsų lietuviškąją skautiją. Mes nuo-
lat matome, kad berniukai ir mer-
gaitės, pasiekę šešioliktuosius ar
septynioliktuosius metus, pradeda
tolsti nuo skautų ir pakrypsta į kitas
organizacijas arba visai pasitraukia

iš organizuotos veiklos. Priežastys čia yra dvi. Viena: jiems nusibosta visokie mazgučiai ir vaikiški žaidimai, jie trokšta daugiau peno savo protui ir sielai. Jeigu skautų organizacijoj to negauna, eina pas ateitininkus ar kur nors kitur, kur tikisi gauti. Antra priežastis: tokio amžiaus jaunuoliai, berniukai ir mergaitės, pagal paties Kūrėjo planą pradeda linkti vieni prie kitų, todėl visiškai atskiras veikimas, taip kaip yra skautų organizacijoje, jiems pasidaro labai nuobodus. Kartais ir buvę uoliausi skautai eina į kitas organizacijas, kur veikiama bendrai. Manau, kad dėl šios priežasties ir amerikiečiai skautai yra tik vaikų, bet ne jaunimo, organizacija. Kiekvienas, pasiekęs 15 ar 16 metų, iš skautų išstoja. Lietuvos Skautų Sąjungoje yra daugiau bendravimo tarp berniukų ir mergaičių negu kitų šalių skautų organizacijose, bet mums, ypač šiose sąlygose, kai jaunimas pradeda draugauti su svetimaisiais ir kurti mišrias šeimas, reikėtų rimtai pagalvoti ir duoti jaunimui daugiau galimybių pabendrauti, kad jis nenukryptų prie svetimųjų.

Čia iškyla diskusinė koedukacijos problema. Nors popiežius Pijus XI savo enciklikoj "Divini illius Magistri", koedukacijos metodą vadina klaidingu ir pavojingu, tačiau, kaip galima suprasti iš konteksto, ten kalbama apie visišką, griežta prasme imamą koedukaciją, tai yra, kai berniukai ir mergaitės nuo pat mažens, visą brendimo laikotarpį auklėjami bendrai. Bet suprantama, kad niekas nenori pasakyti, jog mes turime elgtis taip, kaip tos primityviškos tautelės, kur berniukai ir mergaitės yra slepiami vieni nuo kitų ir pirmą kartą jie pasimato tik vestuvių dieną. Kaip visur, taip ir čia yra teisingiau-

šias vidurio kelias. Laikytume geriausiomis tas gimnazijas, kur mokosi berniukai ir mergaitės, bet atskirose klasėse. Taigi, ir mūsų organizacijoms geriausiai tiktų vidurio kelias. Ateitininkų kuopos turėtų būti bendros, bet būreliai būtinai atskiri. Statutas to ir reikalauja, bet praktikoje vienoj kitoj vietoj atskiros veiklos visai nėra. Tai yra negerai, nes kai nėra atskirų susirinkimų, berniukai ir mergaitės neturi progų pagvilteni savo jautresnių problemų. Yra pavojus, kad per daug bendra veikla, ypač tarp bręstančio jaunimo, gali virsti tik jaunuolišku flirtu.

Panašiai ir skautų organizacijoje vyresniųjų skautų bei skaučių būreliai turėtų būti ir toliau tik atskiri, bet draugovės galėtų būti ir bendros. Jeigu kam nors tai atrodytų per daug keista ir neįprasta, gali pasilikti ir atskiros draugovės, bet būtinai reikėtų taip sutvarkyti veiklą, kad berniukai ir mergaitės turėtų daugiau progų gražiai tarp savęs pabendrauti. Šiam tikslui reikėtų kartais ruošti bendras draugovių sueigas, bendrus tuntų vadijų posėdžius, pasilinksmimus, išvykas, stovyklas, suvažinimus. Ruošiant stovyklas, būtų labai naudinga pakviesti jose dalyvauti ir kitų vietovių skautus bei skautes, kad būtų proga susipažinti ir artimiau susidraugauti. Gal tai nebuvo būtina Lietuvoje, bet čia, kai vis dažnėja mišrios šeimos, reikėtų neatidėliojant šia reforma susirūpinti. Būtinai neišmintinga apeliuoti į tradicijas. Tradicijos tada yra laikytinos, kai padeda, bet ne tada, kai kenkia.

Baigiant dar reikėtų priminti vienybės reikalą. Tik tada mes būsime stiprūs, kai veiksime vieningai, kai vienas negriaus to, ką kitas stato. Jau būtų laikas ateitininkams ir skautams užmiršti visa tai, kas juos pra-

PAVYDAS IR NEIŠTIKIMYBĖ

Neseniai gavome vieno skaitytojo laišką, kuriame jis iškelia įdomų šeimyninį klausimą ir pats stengiasi jį atsakyti, klausdamas redakcijos, ar jo atsakymas yra teisingas. Jis rašo, jog kiekvienas vyras nori, kad jo žmona būtų ištikima. Tą patį galima pasakyti ir apie žmoną. Neištikimybė yra tikri šeimyninio gyvenimo nuodai. Anksčiau ar vėliau vienos pusės neištikimybė priveda prie skyrybų. Todėl tiek vyras, tiek žmona šiame klausime yra labai jautrūs; jeigu kuris nors jų pradeda kitą pusę įtarti neištikimybę, tuoj ima uoliau sekėti tos įtartos pusės elgesį ir santykius su kitais asmenimis. Pvz., jei vyras įtaria žmoną, kad ji pradeda

būti neištikima, jį erzina kiekvienas jos šypsniš, parodytas svetimam vyrui, kiekvienas jam pasakytas malonesnis žodis, kiekvienas išėjimas iš namų. Jį taip pat jaudina ir erzina kitų vyrų pagyrimo ir simpatijos žodžiai, pasakyti jo žmonai. Trumpai sakant, jis yra labai nepatenkintas, jeigu žmona turi didesnę ar mažesnę pasisekimą kitų vyrų tarpe. Bet ar čia nėra pavydas? Pavydas yra viena iš didžiųjų nuodėmių, bet šeimos neištikimybė taip pat yra labai didelė nuodėmė, tad kaip šiuos du dalykus suderinti?

Jeigu nuspręsi kovoti prieš savo pavydą, tada turėsi stengtis nieko žmonai nesakyti, jos nesekioti, nepykėti, jeigu ji juokauja ar flirtuoja su kitais vyrais. Bet šitoks elgesys gali būti labai pavojingas. Gal iš pradžių tikrai yra tik smulkmenos tie žmonos juokavimai, tas noras patikti kitiems, tie meilūs žodžiai ir šypsniai. Tačiau jeigu vyras nieko jai už tai nesakys, jos neperspės, gal visa tai vis didės ir didės, kol prieis prie labai rimtų dalykų ir pagaliau prie skyrybų. Juk ir maža kibirkštelė gali sukelti didelį gaisrą, jeigu jos neuž-

eityje išskyrė, ir žiūrėti tik to, kas jungia. Nesistenkime vieni kituose rasti klaidų, bet ieškokime to, kas gera, nesigėdykime vieni iš kitų ir pasimokyti. Tolinkime nuo jaunimo organizacijų visokius partinius ginčus ir nesantaikas. Neieškokime šiose organizacijose savo partijoms prieauglio. Skiepykime jaunimui tik aiškius krikščioniškus principus, pagal kuriuos jis pats ateityje apsispręs, jei bus reikalas, kurią partiją pasirinkti.

Ir šiai vienybei ugdyti norėčiau duoti labai konkretų patarimą. Būtų

labai naudinga, jei mes kiekviename mieste, kur yra susispietusių daugiau lietuvių, bendromis pastangomis įsigytume jaunimo namus. Ten vakarais susirinkę jaunuoliai galėtų pasikalbėti, padiskutuoti, pasilinksminti ir pažaisti. Tada jiems nebūtų reikalo eiti į tokias pramogų vietas, kur gresia pavojus ir dorai ir tautybei. Tikriausiai pagyvėtų organizacijų veikla, atsirastų didesnė vienybė ir savaime atkristų bent didelė dalis tų problemų, kuriomis dabar taip sielojamės.

J. Vaišnys, S. J.

A. Gulbinsko nuotr.

Lietuvių eiseną pro Seserų Kazimieriečių aukšt. mokyklą Čikagoje.

spausi pačioje pradžioje. Tad kaip šiuo atveju elgtis?

Skaitytojas, šį klausimą iškęšęs, mano, kad saugoti šeimą nuo katastrofos yra tiek vyro, tiek žmonos pareiga, todėl pasipriešinimas pradėdama reikštis neištikimybei negali būti joks pavydas, jokia nuodėmė. Priešingai, tylėjimas būtų nusikaltimas. Juk tikrai nusikalstum, jei neužgesintum tos kibirkštelės, iš kurios tuoj kils gaisras ir sudegins tavo ar kaimyno namus.

Atsakymas yra visai teisingas, bet mes galime paklausti: kaip atskirsi, ar čia tikrai prasideda tavo žmonos neištikimybė, ar yra tik visai nepagrįstas tavo įtarimas ir pavydas? Atsakyti nėra taip lengva. Tu manyси, kad elgiesi teisingai, kad žmonos elgesys tikrai yra netinkamas, bet žmona agi manyс visai priešingai. Gal būt, jai atrodo, kad tu ją be reikalo sekioji kiekviename

žingsnyje ir neleidi pakalbėti su jokia žmogum, nors ta kalba būtų ir nekalčiausia.

Šito klausimo išrišimas teorijoje yra labai lengvas, bet praktikoje gali būti labai painus. Kiekvienam aišku, kad pavydas yra nuodėmė. Bet pavydima tik gerų dalykų: turtų, garbės, pasisekimo. Niekas kitam nepavydi vargų ar nelaimių. Taigi, jei būsi nepatenkintas, kad žmoną kiti gerbia, giria, vertina, bus tikras pavydas. Tu žmonai pavydėtum tų gerų savybių, už kurias kiti ją giria ir vertina. Tai būtų nuodėmė. Bet jeigu matai, kad kiti ją giria ir brangina vien dėl to, kad ji su jais flirtuoja, kad sutinka su jų norais, laužydama tau ištikimybę, tada tavo širdyje kilusieji jausmai nėra pavydas, bet gal pyktis ar širdies skausmas. Tu šiuo atveju žmonai ne pavydi, kad ji yra gera, gabi, graži, bet esi nuliūdęs ir susierzinęs, kad ji yra bloga, nedora, neištikima. Taigi, ne jos gerų ypa-

tybių tu neapkenti, bet tik jos nuodėmių. Kiekvienas žmogus turi nekęsti nuodėmės. Todėl toji neapykanta ar pyktis prieš nuodėmę, prieš blogį, yra geras dalykas. Šv. Rašte skaitome, kad ir Kristus buvo užsidegęs šventu pykčiu prieš tuos, kurie niekino Jo šventyklą.

Tad praktiška išvada gali būti tokia: stenkis visais reikalais, visais neaiškumais tuoj atvirai su žmona išsikalbėti. Neleisk, kad tavo širdyje slaptai teiktųsi vis daugiau ir daugiau įtarimo, pavydo, neapykantos. Gal tam nėra jokio pagrindo, gal tu įtari visai be reikalo. Taigi, kai pastebi savo žmonos elgesyje tai, kas tau nepatinka, pasakyk jai visa tai švelniai, gražiai, mandagiai, ne priekabių ieškodamas ir priekaištaudamas, bet tik norėdamas išsiaiškinti. Pasakyk jai, kad tu nemani, jog ji yra neištikima, bet tas ar kitas jos elgesys tau atrodo pavojingas ir ilgainiui gali privesti prie visokių nemalonumų. Paklausk, kaip ji į tai žiūri. Ji, žinoma, dažniausiai teisinsis, vis tiek ar bus kalta ar ne. Tačiau kartais, jeigu tikrai ji bus nekalta, gal visai nesiteisins, bet pripažins, kad tas ar kitas jos elgesys tikrai buvo netinkamas ir pavojingas. Taip vis dažniau atvirai išsikalbant, praeis nepagrįsti įtarimai. Bet jeigu ji tikrai bus kalta, greičiausiai ginsis, bus neatvira, visaip stengsis išsisukinėti. Tačiau ilgainiui tau vis tiek paaiškės, ar ji atvirai kalba, ar tave apgaudinėja. Jeigu tie jos įtartini meilikavimai po judviejų išsikalbėjimo mažės, arba bent nedidės, gali manyti, kad ji tikrai nekalta; bet jeigu po visokių pasiteisinimų ir "priesaikų" ji tuo nepageidautiniu keliu vis eis tolyn ir tolyn, tada galima manyti, kad tikrai ji yra kalta, tau neatvira, neištikima.

SALVATION ARMY

Ne vienam, einančiam Amerikos miestų gatvėmis, ypač prieš Kalėdas, tur būt, teko pastebėti uniformutas mergaites su skambučiu rankoje, prašančias aukų. Paklausęs, kas jos esančios, gausi atsakymą, kad tai "Salvation Army" priklausančios mergaitės, kurios renka pinigų, ne sau, bet vargšams, neturtingiems, dėl įvairių priežasčių patekusiems į

Ir šituo paskutiniu nemalonių atveju didelis pyktis, griežtumas, bėniai ir muštynės nieko nepadės. Stenkis kaip nors gražiau ją perkalbėti. Žinoma, čia reikia daug sugebėjimo, takto, mokėjimo valdyti nervus. Jei to nebus, visokios kalbos ir ginčai dar labiau judu vienas nuo kito atitolins.

Reikia stengtis prie to neprieiti. Jeigu žmona nuo tavęs pradeda tolti, paegzaminuok savo sąžinę, ar nerasi ir savyje kaltės. Žinoma, lygiai tą patį patarimą duodame ir žmonoms, kurios skundžiasi savo vyrais. Dažniausiai kaltės būna iš abiejų pusių. Tik meilė gali palaikyti šeimoje santaiką ir ištikimybę. Todėl nuolat tos meilės ugnelę reikia saugoti ir kurstyti, kad ji neužgestų ir nesumažėtų. Tai bus įmanoma tik tada, kai žinosi, jog *mylėti reiškia aukotis*. Nemanyk, kad mylėti yra lengva. Taip galvoja tik gimnazistai. Tikra meilė gimsta tik skausmuose.

Redaktorius

vargą ir nesugebantiems be kitų pagalbos iš jo išbristi. "Salvation Army – Išganymo Armija", kuri ypatingai užsiima labdarybės darbais, yra įsteigta William Booth ir jo žmonos Catherine Booth.

William Booth (1829-1912) gimė Anglijoje. Jo tėvas buvo neturtingas žmogus, kurs net rašyti nemokėjo, bet motina buvo labai inteligentiška žydų kilmės moteris. Be abejo, iš motinos William paveldėjo žydiškus gabumus: mokėjimą organizuoti ir tvarkyti piniginius reikalus. Kadangi pats praleido jaunystę neturte, todėl gerai suprato ir kitų vargą. William buvo pakrikštytas Anglikonų Bažnyčioje, bet išauklėtas Metodistų tikėjime. William Booth priklausė prie atskiros metodistų šakos, vadinamos "Methodists New Connection". Būdamas 17 metų, jis pradėjo sakyti pamokslus, tapo evangelistu. Evangelistai skiriasi nuo kitų protestantų pastorių, ministerių ir pamokslininkų tuo, kad jie neužima nuolatinės vietos, bet vaikščioja visur ir skelbia evangeliją: fabrikuose, gatvėse, darbininkų kvartaluose. Jų metodai yra labai įvairūs, priklausą nuo kiekvieno asmeniško sugebėjimo. William Booth žmonėms labai patiko: buvo malonios išvaizdos, turėjo gražią juodą barzdą, gilų žvilgsnį. Būdamas 20 metų, atvyko į Londoną. Jo gyvenimas buvo labai rimtas ir pavyzdingas. Padarė Dievui kelis pasižadėjimus, kuriuos pasiryžo pildyti visą gyvenimą:

1. Anksti rytą keltis, kad būtų pakankamai laiko pasimelsti.
2. Būti atsargus kalboje, be reikalo nekalbėti ir neleisti veltui laiko.
3. Švelniai ir nuolankiai su kitais elgtis ir žmonėms visuomet priminti sielos išganymą.

4. Kasdien skaityti bent keturis skyrelius iš Šv. Rašto.

5. Gyventi vis didesnėje vienybėje su Dievu, stengtis įsigyti tikro šventumo ir visur matyti Dievo apvaizdą.

6. Šiuos pasižadėjimus skaityti, jei galima, kasdien arba bent du kartus į savaitę.

Paskui dar prašo, kad Dievas jam padėtų nugalėti save ir tapti Kristaus meilės kaliniu. Prisipažįsta esąs silpnas, todėl Kristaus malonė turinti jam padėti vykdyti šituos pasiryžimus.

William Booth, be abejo, buvo aukštos dvasios žmogus, bet, būdamas griežtas su savimi, daug reikalavo ir iš kitų. Jis nieko gero nematė tų laikų dvasiškioje, visus kritikavo. Tokiu būdu įsigijo daug priešų. Pagaliau jis apleido metodistus ir perėjo prie "reformuotųjų". Tie jį paklausė, kiek algos noris už savo patarNAVIMUS. Booth atsakė: "Dvylika šilingų į savaitę". Kai tie nustebę pasakė, kad niekas negali su dvylika šilingų per savaitę pragyventi, Booth jiems tarė: "O, dvylikos šilingų per savaitę pakanka duonai ir sūriui!" Šitas pasakymas "gyventi duona ir sūriu" virto priežodžiu "Išganymo Armijoje".

Tuo pačiu metu įvyko kitas svarbus dalykas Booth gyvenime: jis susipažino su savo būsima žmona Catherine Mumford, kuri turėjo labai didelės reikšmės visame jo gyvenime ir ypač "Išganymo Armijos" steigime. Nors buvo džiovininkė, bet pagimdė aštuonis vaikus ir daug padėjo vyrui apaštalavime, sakydama pamokslus bažnyčiose, salėse ir aikštėse. Tada dar protestantų bažnyčiose buvo negirdėtas dalykas, kad moterys sakytų pamokslus ir atliktų pamaldas. Ponia Booth sutuoktusių pro-

ga pasirašė savo būsimam šeimos gyvenimui kelis naudingus pasiryžimus, kuriuos ji uoliai vykdė visą gyvenimą:

1. Būti su vyru atvira ir neturėti jokių paslapčių šeimos gyvenime.

2. Nekrauti sau atskirai pinigų.

3. Pirmiau stengtis vyrą patraukti prie savo nuomonės, bet jeigu nepasiseka, tada pereiti prie jo nuomonės ir daryti taip, kaip jis nori.

4. Niekados nesiginčyti su vyru, girdint vaikams.

Jųdviejų moterystė visais atžvilgiais buvo labai laiminga: vienas kitą mylėjo, užjautė, vienas kitam padėjo. Savo "Išganymo Armijai" juodu paliko labai gražų šeimos pavyzdį. Be tokios vienybės ir sutarimo, be abejo, juodu nebūtų tiek daug gero padarę savo gyvenime.

William Booth išbuvo pas "reformuotuosius" tik tris mėnesius, pas-kui vėl grįžo prie metodistų ir buvo išventintas kunigu. Jis lanko įvairius miestus, atverčia daug nusidėjėlių ir girtuoklių. Sakoma, kad per keturis mėnesius jis atvertęs apie du tūkstančius. Atsivertėliu jie laiko tokį, kuris po pamokslu viešai gailisi už savo nuodėmes ir užrašomas jo vardas. Metodistų viršininkai nenorėjo, kad jis taip visą laiką važinėtų po įvairius miestus, todėl jį paskiria pastorium į parapiją. Tas jam labai nepatiko. Iš pradžių priėmė tą paskyrimą, tikėdamasis, kad kitais metais viršininkai tą sprendimą pakeis. Bet jie savo sprendimo nekeitė, nes norėjo, kad būtų geriau aptarnaujamos bažnyčios. Antra vertus, tie "skrajantieji" evangelistai kartais visokių keistenybių pridarydavo: klaupdavo viešai gatvėse, prašydami, kad nusidėjėliai atsiverstų; kiti kelias valandas išgulėdavo sniege, kad tokiu būdu sugraudintų nusidėjėlius. Kai

kurie vaikščiodavo gatvėmis smuikuodami, o kai prie jų susirinkdavo daugiau žmonių, pradėdavo sakyti pamokslą. Kadangi jie trukdydavo susisiekimą, tai policija neretai tuos sambūrius išvaikydavo. Tada jie save laikydavo kankiniais už tikėjimą.

William Booth, pastebėjęs, kad metodistai jam neleis būti evangelistu, visai nuo jų atsiskyrė ir daugiau nebeprisidėjo prie jokios kitos sektos. Londone jis įsteigė "The Christian Mission". Pradžia buvo labai sunki: dvasiškija jų neapkentė, trūko pinigų namams įsigyti, kai kurie tą naują sąjūdį vadino "neišauklėtų žmonių išsigalvojimais". Ponia Booth, nors ir menkos sveikatos, bet ugingos širdies ir malonios išvaizdos, labai daug žmonių patraukė savo pamokslais ir pamaldomis. Daugelis ėjo iš smalsumo pamatyti pamokslus sakančią moterį, nes iki šiol dar niekas nebuvo sakykloje matęs moters. Ji lankė darbininkų namus, sergančias moteris, našlaičius. Ji gerai žinojo, kad šv. Povilas savo laiškuose liepia moterims bažnyčioje tylėti, bet apginti savo elgesiui priminė visiems kitą šv. Povilo pasakymą: "Čia nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyriškio, nei moteriškės; nes jūs visi esate viena Kristuje Jėzuje" (Gal. 3, 28). Moterims ji nuolat kartojo, kad bus Anglijai laiminga ta diena, kai ponios ta meile, kuria dabar myli šuniukus, pradės mylėti apleistus ir badaujančius vaikus...

Koks jų tikėjimas?

William Booth "Christian Mission" vardą 1879 m. pakeitė į "Salvation Army – Išganymo Armija". Jie užsibrėžė sau tikslą: nešti Kristaus kraują ir Šventosios Dvasios ugnį į kiekvieną pasaulio kampelį. Kai ku-

rie mano, kad jų tikėjimas yra panašus į metodistų, bet tai netiesa. Nors jų įsteigėjas pirmiau priklausė prie metodistų, bet vėliau, kaip minėjome, iš jų išstojo ir jų labai nemėgo.

Kad geriau suprastume protestantiškų sektų tikėjimą, pažvelkime, koks yra pagrindinis jų skirtumas nuo katalikų tikėjimo. Katalikų Bažnyčioje kai kurios tiesos yra aiškiai ir tiksliai apibrėžtos ir iškilmingai paskelbtos. Visos mūsų tikėjimo tiesos plaukia iš Kristaus mokslo, surašyto Šv. Rašte arba mums perduoto tradicijos būdu. Vystantis istorijai, kylant įvairioms diskusijoms ir neaiškumams, Bažnyčia turėjo kai kurias tiesas tiksliai ir mokliškai apibrėžti, kad visiems būtų aiškus tuo klausimu Kristaus mokslas. Tas tiesas mes vadiname dogmomis. "Dogma" yra kilusi iš žodžio "docere — mokytis". Taigi, dogma reiškia kokią nors mokomą, bendrai priimtą tiesą. Teologinė srity dogma reiškia religinę tiesą, kurios visi turi laikytis. Jei kas jos nepripažins, bus eretikas. Svarbiausios mūsų tikėjimo dogmos yra "Apaštalų Tikybos Išpažinime", trumpai vadinamame "Credo". Be abejo, ir protestantai turi savo "Credo", bet kadangi jie nepripažįsta jokio vieningo autoriteto, kurs prižiūrėtų to "Credo" mokslinį grynumą ir reikalautų, kad jis gyvenime būtų vykdomas, tai jų moksle yra didelis nuomonių skirtumas ir nėra jokios vienybės.

Pažiūrėkime, koks yra William Booth "Credo". Sakramentus jis laikė tik nereikšmingomis ceremonijomis, taigi, "Išganymo Armija" nepripažįsta jokių sakramentų, nei krikšto, nei eucharistijos, nei kitų. Booth dėl to nenorėjo pripažinti sakramentų, kad žmonės nemanytų, jog "Išganymo Armija" neturi visų priemonių

išganymui, bet kai ką dar turi imti iš kitų tikybų. Jis norėjo, kad žmonės besąlyginiai pavestų "Armijai" savo sielos ir kūno išganymą. Pagal jo mokslą žmogaus išganymui pakanka žinoti, kad yra Dievas, dangus, velnias, pragaras ir Kristus, kurių reikia tikėti, ir to užtenka. Booth nenorėjo, kad jo sekėjai eitų į kitas bažnyčias, nes tokiu būdu, manė, nebūsią vienybės.

Protestantiškuose kraštuose, kur, drauge su imigrantais iš Britanijos, paplito ir "Išganymo Armijos" sekėjai, ypatingų sunkenybių nebuvo, bet kai Booth duktė nuvyko "Armijos" steigti į Prancūziją, susidūrė su labai sunkia problema. "Išganymo Armija", taip uoliai rūpindamasi vargšais, patiko ir katalikams, bet jie negalėjo jai priklausyti, jeigu norėjo ir toliau praktikuoti savo tikėjimą ir lankyti savo bažnyčias. Tačiau "Išganymo Armijai" pyktis su katalikų vyskupais ir kunigais nebuvo prasmės, todėl šiame klausime tyliai nusileido. Katalikai gali ir toliau atlikinėti religines pareigas savo bažnyčiose, nes "Armija" savo tikrų bažnyčių neturi, jie renkasi tik maldos arba susirinkimų namuose. Ten eiti katalikui savaime dar nėra draudžiama, nes jis tuo savo dalyvavimu neparodo, jog atsižada savo tikėjimo ir prisideda prie protestantiškos sekotos. Bet šitokia padėtis vis dėlto nebuvo ideali. Pačioje Anglijoje katalikų vyskupai įvairiai šiuo atžvilgiu laikėsi. Sakoma, kad kard. Manning tokiai padėčiai buvęs palankus, bet kard. Vaughan buvo priešingas. Katalikai, priklausą "Išganymo Armijai", kvietė kardinolą aplankyti jų įstaigų. Jis ilgai nesutiko, bet pagaliau nuėjo. Įstaigos jam patiko, bet kad ten rado ir katalikų, tai nebuvo patenkintas. Juk mes ir savo tikėjime

turime viską, ką gera pastebime ten. Jeigu katalikas ten eina, tai lyg ir parodo, kad jis savo tikėjimo negerbia ir nebrangina.

Išsiplatinimo priežastys

"Išganymo Armijos" kūrimosi metu buvo labai smarkiai pradėjusi vystytis industrija. Buvo statomi dideli fabrikai, apie kuriuos augo nauji miestai. Žmonės masėmis plaukė iš kaimų į fabrikus. Darbininkai fabrikantų buvo išnaudojami. Tada dar nebuvo jokios socialinės apsaugos, jokių unijų. Kol darbininkas būdavo pajėgus, jį laikydavo darbe, bet kai pasendavo ar šiaip dėl ko nors tapdavo netinkamas darbui, būdavo atleidžiamas be jokio atlyginimo, be jokios pensijos.

Žmoniją labai kankino įvairios ligos, ypač džiova ir raupai. Džiovininkams jokių sanatorijų nebuvo. Nuo raupų pradėta skiepyti aštuonioliktojo šimtmečio gale, bet žmonės skiepijimo reikšmės nesuprato, jo vengė, ir gydytojams buvo labai sunku juos prikalbėti.

Krikščioniškasis mokslas teisingai sako, kad visos pasaulio blygybės: ligos, skausmai, nelaimės yra gimtosios nuodėmės pasekmės. Taip pat ir savo asmeniškoms nuodėmėms žmonės užsitraukia daug nelaimių ir skausmų. Taigi, būtų klaidinga vien tik gamtiškomis priemonėmis prieš visas pasaulio blygybes kovoti. Bet taip pat klaidinga, jei kas visiškai nekreiptų dėmesio į gamtiškas priemones, bet visas blygybes stengtųsi panaikinti tik pamokslais ir paraginimais melstis. Matant žmonių vargą ir skurdą, reikia ir materialinėmis priemonėmis jį mažinti. Reikia parodyti žmonėms meilės, ne tik už juos meldžiantis ar pamokant, bet taip pat ir materialine parama, auka, iš-

malda. Tad "Išganymo Armijos" pasisekimo gal ir reikia ieškoti tame, kad jie stengėsi palengvinti žmonių skurdą tiek dvasinėmis, tiek medžiaginėmis priemonėmis.

Kai kas William Booth prikiša, jog jis nesukūręs jokių aiškių socialinių teorijų ir neišvystęs mokslo apie socialinius klausimus, kaip pvz. yra padaręs Marksas. Bet visi matome skirtumą: Markso teorijos nesumažino, bet tik padidino žmonijos vargą, nes jos nesiremia religija, priešingai – prieš ją kovoja. "Salvation Army" socialiniams darbams pasišvenčia iš religinių motyvų ir vartoja religines priemones: maldą, pasninką, procesijas, pamokslus. Rezultatai labai geri, jie daug kam ašaras nušluostė ir ištraukė iš didelio vargo.

"Išganymo Armija" neveltui yra vadinama armija. Ji yra sutvarkyta kariškais, griežtais pagrindais, iš narių reikalaujamas visiškas paklusnumas vyresnybei. Jų santvarkoj vartojami kariški terminai, nariai dėvi uniformą, kurios spalvos atvaizduoja "kraują ir ugnį". Savo kariais viršininkai pasitiki, siųsdami juos net į pavojingiausias vietas. Jų pareiga yra "šluoti ir valyti miestus nuo dvasinių nešvarumų". Pats Booth sakė: "Kas pažįsta Dievą ir Juo pasitiki, atsispirs visokioms pagundoms".

"Išganymo Armijos" veikla

Iš narių yra griežtai reikalaujama:

1. Susilaikyti nuo alkoholinių gėrimų ir rūkymo.
2. Nelaikyti barų ir smuklių.
3. Neskaityti nepadorių knygų ar laikraščių.
4. Kukliai rėdytis.
5. Nariai neturi vienas kito apkalbėti; varge turi vienas kitam padėti.

6. Visi turi lankyti susirinkimus, įvykstančius paprastai kartą savaitėje. Kiekvieną susirinkimą reikia pradėti ir baigti malda. Susirinkimo metu kiekvienas turi pasipasakoti, ką patyrė savo apaštalavime, kokie buvo pasisėkimai ir nepasisėkimai, kokias priemones vartojo.

Apaštalavimo priemonės:

1. Eik pas žmones, su jais bendrauk, kalbėk, juos sudomink, lankyk ligonines, barus, nebijok, jeigu ten ir buteliai lakstys tau virš galvos.

2. Vartok tokias propagandos priemones, kokias šiandien vartoja prekybininkai.

3. Organizuok įdomias pamaldas, paįvairink pamokslus giesmėmis, muzika. Leisk žmonėms išreikšti savo jausmus: jei kas nori verkti, tegul išsiverkia; kas nori šokti, tešoka; kas nori šūkauoti, tešūkauja, tik tinkamoje vietoje.

4. Nenorėk viską pats padaryti, pasinaudok ir kitų žmonių patarnavimais.

5. Nieko nedaryk skolintais pinigais. Jei neturi pinigų, prašyk, kad kas nors paaukotų, bet niekad nesiskolink.

Skaičiai ir veikla Amerikoje

Į Jungtines Amerikos Valstybes pirmieji "Išganyimo Armijos" nariai atvyko 1880 metais. 1904 m. vyriausia "Armijos" vadove paskirta Booth dukterė Evangelina. Armija yra skirstoma į korpusus, kuriuos paprastai sudaro atskirų miestų nariai, bet dideliuose miestuose gali būti ir keli korpusai. Visa Amerika yra padalinta į keturias teritorijas: rytų, centro, vakarų ir pietų. Štai 1947 metų duomenimis jų skaičius ir veikla Amerikoje:

Narių – 215,094.

Korpusų – 1,378.

Karininkų ir kadetų – 5,084.

Vietinių pareigūnų – 37,511.

Padaryta susirinkimų – 1,739,656.

Konvertitų – 58,134.

Viešbučių išlaikyta – 116.

Nakvynė suteikta – 1,351,515.

Pavalgydinta – 5,500,328.

Gimdymo ligoninės – 34, kuriose 10,219 moterų gavo patarnavimą.

Bendros ligoninės – 10, kuriose 14,666 ligonių buvo slaugyta.

Vaikų prieglaudos – 8, kuriose buvo 181,259 lovos.

Vasaros stovyklos – 58, kuriose dalyvavo 45,735 žmonės.

Išvaduota karo belaisvių – 10,798.

Yra atlikta ir kitokių smulkesnių darbų, kurių čia neminėsime. Skaičiai rodo, kad tikrai daug padaryta. Taip pat suprantame, kad visa tai yra atliekama karišku tikslumu, vedant smulkias statistikas. Daug žinių iš jų veiklos galima rasti jų spausdiniuose, ypač "War Cry" ir "Young Soldier".

Užbaiga

Šituo straipsniu mes pabaigiame nagrinėti protestantiškas sekas. Patys skaitytojai to buvo prašę. Be abejo, pakalbėjome tik apie svarbesnias. Iš viso J.A.V. yra apie 300 sektų, bet jos visos yra daugiau ar mažiau giminingos su čia paminėtomis. Šių sektų seriją pradėjome, kalbėdami apie liuteronus, ir baigiame su "Salvation Army". Liuteris, tur būt, neatpažintų, kad tai yra protestantiška sekta, bet vis dėlto ji išsivystė iš jo mokslo. Jeigu Liuteris sau leido reformuoti Kristaus įsteigtąją Bažnyčią, dėl ko kiti negali reformuoti Liuterio Bažnyčios? Jie taip ir padarė.

KAI KURIOS LIETUVIŲ BAŽNYTINĖS KALBOS PROBLEMOS

Kiekviena gyvoji kalba nuolat keičiasi. Gyvenimui einant pirmyn, vystantis kultūrai ir civilizacijai, kintant žmonių papročiams ir jų grožio bei meno nuojautai, kinta ir kalba, vis labiau prisitaikydama prie naujų gyvenimo aplinkybių. Bažnyčios dogmos yra amžinos. Kintant laikams ir papročiams, jos nesi keičia. Bet kartais, nenorint pakenkti amžinoms dogmoms, bijantis paliesti tikėjimo

Liuteris savo nuožiūra keitė kai kurias Šv. Rašto vietas. Jo sekėjai tęsia šį darbą toliau. Pvz., 1951 m. Šv. Rašto vertime Marijos jie jau nebevadina mergaite, bet jauna moteriške (ne "virgin", bet "a young woman"). Tai reiškia, kad jie jau nepripažįsta Marijos mergystės, Kristus esąs gimęs tokiu pat būdu, kaip ir kiti žmonės. Kai kurie protestantai tuo labai pasipiktino, pvz., garsusis radijo pamokslininkas Peter Eldersveld.

Tie nesutikimai mums yra visiškai suprantami. Juk protestantai neturi jokio autoriteto, jokio šeiminingo, kiekvienas gali daryti, ką tik nori. Tad bestudijuojant jų sektas, mums katalikams reikėtų vis labiau ir labiau pamilti ir vertinti savo tikėjimą ir savo Bažnyčią. Pats Kristus pasakė, kad šitą savo Bažnyčią Jis pastato ant uolos, ir pragaro vartai jos nenugalės.

J. Venckus, S. J.

pagrindus, delsiama keisti ir tokius dalykus, kurie su dogmomis ir tikėjimu nieko bendra neturi, tačiau yra keistini ir pritaikytini prie pasikeitusių gyvenimo sąlygų. Panašiai yra ir su bažnytine kalba. Kai kuriose tautose ji žymiai skiriasi nuo kasdieniniame gyvenime vartojamos. Seni, archaiški žodžiai, pavartoti kasdieninėje kalboje, gal tik juoką sukeltų, bet bažnytinėje kalboje kai kas juos net labiau mėgsta, nes mano, kad jie tikėjimo dalykams suteikia lyg kažkokio paslaptinumo ir iškilmingumo. Bet tai grynai skonio dalykas. Bendrai, su Dievu reikėtų vartoti tą pačią kalbą, kaip ir su žmonėmis. Dėl ko turėtumėm griebtis pasenusių žodžių, lyg Dievas nepripažintų pažangos?...

Lietuvoje, greta bendrinės kalbos, buvo stengiamasi gryninti bei švarinti ir bažnytinę. Kadangi mes krikščionybę priėmėme vėlai, tai bažnytinių terminų teko skolintis iš lenkų ir gudų, kurie jau buvo nuo seniau krikščionys. Kai kuriais nereikalingais skoliniais vėliau mes nusikratėme, pvz., macnas, smertelinas, traicė, pakūta, spaviedis. Bet kai kurie dar pasiliko ir, galima sakyti, įsigijo pilietybės teises. Prie jų mes pripratojome ir nė nemanome keisti, pvz. Kalėdos, Velykos, gavėnia, pasninkas, bažnyčia. Nors pastarąjį arkiv. J. Skvireckas bando keisti eklezija, tačiau neatrodo, kad šitas žodis galėtų mūsų kalboje prigyti. Bet juk nėra nė reikalo. Kuo graikiškas žodis geresnis už mums jau priprastą lenkiškąjį?

Vis dėlto dar mūsų bažnytinėje kalboje yra užsilikusių tokių nelietuviškų žodžių ir posakių, kuriuos jau seniai galėjome pakeisti lietuviškais, bet tai nebuvo padaryta, vis be reikalo delsiant. Kun. St. Yla neseniai mums suteikė malonią staigmeną, iš-

leisdamas naują maldaknygę, vardu "Sveika Marija", kurioje yra visai vykusią kalbos pataisų. Bet ne visi tuo apsidžiaugė. Kai kurie prieš autorių sukilo, kaltindami jį per dideliu sauvaliaivimu.

Į visus puolimus kun. Yla atsakė atskiru 92 psl. leidiniu, pavadintu "Liturginės terminijos klausimu". Šiame leidinyje autorius pasisako jokių naujų reformų savo išleistame maldyne nepadaręs, tik, pasitaręs su kalbininku Skardžium, atlietuviškus tuos terminus ir išsireiškimus, kurie be jokio reikalo į mūsų bažnytinę kalbą buvo įvesti svetimų kalbų įtaka užsikrėtusių žmonių.

Viena kita autoriaus pataisa gali būti diskutuotina, bet kai kurios jų yra labai geros ir sveikintinos. Čia paminėsime tik svarbesnes. Maldoje "Tėve mūsų" vietoj įsigalėjusio pasakymo "kaip danguje, taip ir ant žemės" yra sakoma "kaip danguje, taip ir žemėje". Be abejo, taip ir turi būti. Šis klausimas jau ir praeityje buvo keltas. Kai kurie galvojo, kad pasakymą "žemėje" reikia suprasti "žemės viduryje". Bet kaip mes sakome, kad žmonės gyvena Europoje arba kokioj nors saloj, bet ne "ant Europos" ar "ant salos", taip turime sakyti ir "žemėje", bet ne "ant žemės". "Ant" yra į mūsų kalbą įsibrovęs slavizmas.

Maldoje "Sveika Marija" ir litanijose vietoj įprastinio "melski už mus" vartojama "melskis už mus". Su šia autoriaus pataisa nenorėtumėm sutikti. Juk sangrąžinis "melskis" reiškia melstis už save arba, bendrai, kalbėti maldas. Mes Marijos prašome, kad ji už mus melstų Dievą, kad ko nors mums išprašytų, todėl reikėtų sakyti ne "melskis už mus", bet "melsk" arba "melski už mus". Panašiai yra ir kitose kalbose, pvz., vo-

kiečiai turi taip pat du atitinkamus žodžius: "beten — melstis" ir "bitten — melsti, prašyti". Maldose, kreipdamiesi į Mariją ar į šventuosius, jie nesako "bete fuer uns", bet "bitte fuer uns".

Maldoje "Tikiu" nesakoma "tikiu į Dievą", bet "tikiu Dievą", vadinasi, išleidžiama "į", kuris mūsų kalboje su žodžiu "tikėti" nevartojamas. Mes sakome "tikėti ką" arba "tikėti kuo". Kartais dar pasakoma "tikėti kam", bet ne visi kalbininkai su šia pastarąja forma sutinka. Dėl "tikiu Dievą" ir "į Dievą" daug ginčų buvo ir Lietuvoje. Pasakymas "tikiu į Dievą" yra vertimas iš kitų kalbų. Todėl jau 1918 m. arkiv. Karevičius savo vyskupijoje įvedė "Tikiu Dievą". Po to buvo daug ginčytasi ir pagaliau nulėmęs grįžti prie "į" soetintautis, lietuviškai nemokąs dignitorius. Reikia pastebėti, kad ir lotyniškam tekste žodis "credo" kartais vartojamas su "in", kartais su galininku be "in". Kai yra minimi Švenč. Trejybės asmenys, tai sakoma "credo in", o kai kalbama apie daiktus, tai vartojamas galininkas be "in", pvz., sakoma: "credo Ecclesiam", "credo vitam aeternam" ir t. t. Kai kurie čia išvelgia tam tikrą teologinį skirtumą. Kai kalbama apie asmenis, tai žodžiu "tikiu" norima išreikšti ne tiek tikėjimas jų egzistencija, kiek tikėjimas jų žodžiais ir jų mokslu, todėl ir sakoma "credo in", o kai kalbama apie daiktus, tai pabrėžiamas tikėjimas tik jų egzistencija, todėl vartojamas galininkas be "in". Bet sunku pasakyti, ar yra koks nors pagrindas taip samprotauti. Vis dėlto būtų gera, kad mūsų kalbininkai pasitartų su teologais ir galutinai nustatytų, kaip reiktų šiuo atveju sakyti.

Daugiausia triukšmo sukėlė tai, kad šiame kun. Ylos maldyne Mari-

ja vadinama ne panele, bet mergele. Kai kas net pradėjo šaukti, kad tai yra Marijos paniekinimas. Mes manytume priešingai: vadinti Mariją panele galėtų būti jos paniekinimas. Viena, jau šis žodis yra nelietuviškos kilmės. Antra, žodį "panelė" mes vartojame lygiai tokia prasme, kaip anglai — miss, prancūzai — mademoiselle, vokiečiai — Fraulein, italai — signorina. Ar nebūtų juokinga ir keista, jei pasakytum "miss Maria" arba "mademoiselle Maria"? Lygiai netinka sakyti "panelė Marija". Panelėms mes galime vadinti ir visai nedoras, negarbingas moteris, bet jeigu jas pavadintume mergelėmis, tai būtų joms neužtarnauta garbė, žodžiu "mergaitė" arba "mergelė" išreiškiamo Marijos mergystę, nekal-tumą. Taigi, tik šie žodžiai jai ir tinka.

Lotynišką žodį "virgo" į lietuvių kalbą senovėje versdavo žodžiu "merga". Pz., Mažvydas savo katekizme, išleistame 1547 m., kalbėdamas apie Kristaus gimimą, sako: "Gimes isch Marias mergas". Kan. Myk. Daukša Ledesmos katekizme taip verčia paskutinę "Salve Regina" eilutę: "O maloniji, o meiliji, o saldiji merga Maria!" Bet ilgainiui šis žodis kai kuriose Lietuvos vietovėse įgavo neigiamos, paniekinančios prasmės. Tačiau daugelyje Lietuvos vietų jis buvo visuomet vartojamas gera prasme. Kaip mažieji yra vadinami berniukais ir mergaitėmis, taip subrendusieji — vyrais ir mergomis.

Vis dėlto, tur būt, dabar niekas nesiims teigti, kad Mariją reikėtų vadinti merga. Mes ją turėtume vadinti mergaite arba mergele. Abudu žodžiai yra gražūs ir tinkami. Tas pats Mažvydas kitoje vietoje Mariją vadina mergaite. Mūsų laikais ragino Mariją vadinti mergaite kalbininkas kun. Jaunius. Šis žodis ir buvo var-

tojamas daugelyje religinio turinio knygų. Šalia jo buvo vartojamas ir žodis "mergelė". Gal būt, ir reikėtų apsispręsti už žodžio "mergelė" vartojimą. Žodis "mergaitė" vartojamas kaip priešingybė "berniukui". Juk ir Jėzų mes vadiname Kūdikieliu, Vaikeliu, Berneliu, bet ne Berniuku. Tad kun. Ylos ryžtas yra girtinas ir sveikintinas. Bet, gal būt, jam reikėjo parodyti dar daugiau drąsos ir litanijoje vartoti lietuviškesnius žodžių derinius. Vietoje "karaliene angelų", "karaliene taikos", reikėtų sakyti "angelų karaliene", "taikos karaliene", nes lietuvių kalboje pažymins dedamas prieš pažymimąjį žodį, o ne po jo, kaip paprastai esti kitose kalbose. Toks vartojimas palengvintų ir litanijų giedojimą, nes būtų daug lengviau reikiamoje vietoje išlaikyti žodžių kirtį.

Čia palietėme tik vieną kitą klausimą, bet jų yra daug daugiau. Šiomis pastabėmėmis norėtumėm atkreipti ir mūsų kalbininkų dėmesį į bažnytinės kalbos problemas. Būtų labai naudinga, kad jie visi susitartų ir galutinai išspręstų ginčytinus klausimus. Kai kurie sako, kad dabar, gyvenant tremtyje, kalbinėms reformoms nėra tinkamas laikas. Bet reikia atsiminti, kad kalbininkai pripažįsta, jog Lietuvoje buvo labai sunku mūsų kalbą ir rašybą reformuoti, nes labai delsusi Švietimo Ministerija. Tad dabar, kai jokių trukdymų iš šalies nėra, gal ir kalbininkams bus laisvesnės rankos. Jei jie visi susitars ir vieningai ką nors nuspręs, mūsų visuomenė tai priims. O kai žmonės įpras teisingus žodžius vartoti, tada jau turėsime gerą argumentą ir prieš tuos, kurie kratosi visa to, kas nauja ir jiems neįprasta.

J. V a i š n y s, S. J.

Užsakyti “L. L.” tremtiniam Vokietijoje aukojo:

Dr. V. Karoblis (Ripley, Ohio) – \$ 8.

Po 3 *dolerius*: Kun. V. Cukuras (Newark), P. Laurinaitis (Kenton), Dr. P. Rasutis (Chicago), N. Kubilinskaitė (Chicago).

Po 2 *doleriu*: J. Vaitkunas (Canton), B. Daukantas (Chicago), J. Dubaka (Chicago), J. Zauka (E. Chicago), S. Tunkelis (Chicago), V. Rygertas (Chicago), L. Remeikienė (Sudbury), B. Sturmaitis (Hamilton), A. Kelečius (Hamilton), A. Sajauskas (Baltimore), V. Batavičius (Cicero), T. Kaminskas (Joliet), A. Janusonis (Waukegan), E. Garliauskienė (Detroit), K. Mickevičius (Chicago).

Po 1 *dolerį*: A. Skiparis (Seymour), M. Jurkšas (Cicero), O. Saponis (Chicago), C. Branauskas (Chicago), S. Jasinskas (Athol), D. Gelgotaitė (Cleveland), K. Jankauskas (Baltimore), J. Petrauskas (Waukegan), I. Šalkauskas (Baltimore), J. Vaitkunas (Canton), H. Milaknis (Chicago), O. Danisevičiūtė (Brooklyn), S. Skobeikienė (Brooklyn), J. Šaulys (Branford), A. Šukys (Chicago), P. Lanauskas (Elizabeth), J. Laurinaitis (Chicago), O. Balzerytė (Detroit), A. Kapačinskas (Chicago), A. Yunega (Trenton), Kun. A. Petraitis (Franfort), A. Smilgevičius (Chicago), J. Janušonis (Waukegan), J. Pupininkas (Rochester), J. Klevaitis (Chicago), A. Baleišis (Chicago), V. Lelevičius (Rochester), R. Didžgalvis (Chicago), J. Adomavičienė (Athol), A. Orentas (Chicago), A. Ragauskas (Elizabeth), A. Kindurys (Dolgeville), V. Morkūnas (Chicago), J. Iškauskas (Paterson), Dr. M. Baktys (Dixon), K. Merkis (Boston), D. Remys (Cicero), U. Maceikoms (Elizabeth), V. Kleiza (Chicago), M. Žižiūnienė (Worcester), A. Žvirblis (Chicago), Kun. J. Ruokis (Morris), Kun. C. E. Paulonis (Rockville Centre), G. Ažubalis (Lincoln), J. Guobužis (Chicago), O. Klepeckienė (Detroit), M. Kazlauskas (Hudson), J. Valiukevičius (Rochester), O. Braniškienė (Chicago), P. Saliukas (Chicago), M. Bumbalienė (Toronto), L. Prackaila, M. Vaitkus, J. Jurevičius, V. Rygertas, Dr. B. Kasakaitis, F. Juška, B. Beleşkienė, M. Parakininkas, P. Žibūnas, A. Gaška, J. Skinulis (visi iš Chicago), P. Kličius (Verdun), Kun. M. Sandanavičius (Kansas City), V. Šmulštys (Waterbury), J. M. Stelmokas (Phila.), P. Milus (Worcester), A. Juškaitė (Cicero), T. Kardelis (Leduc), A. Diržys (Toronto), H. Idzelevičius (Clev.), J. Luinys (Dixon), S. Miltenis (Brooklyn), K. Barzdukas (Kearny), E. Gorys (Montreal), E. Vaitkunas (St. Paul), O. Mickevičienė (Cicero), E. Arlauskienė (New Britain), D. Vaidilienė (Toronto), A. Žukauskaitė (Naugatuck), P. Kavaliauskas (Melrose Park), Kun. J. Patašius (Great Falls), J. Vailokaitienė (Detroit), A. Mikėnas (Omaha), O. Žilinskas (Cleveland), R. Dūda (Baltimore), S. Šuopytė (Waterbury), J. Daukaitė (Detroit), S. Masionytė (Hamilton), M. Jasaitytė (Pembroke), K. Pieškus (Boston), A. Sadauskas (Clev.), T. Iraškaitė (Elizabeth), T. Kaminskas (Joliet), K. Miklas (Great Neck), O. Kaunienė (Brooklyn), Z. Rajeckienė (Maspeth), P. Skablauskas (Toronto), P. Baužys (Cicero), V. Tauras (Joliet), N. Miknevičius (Newark), F. Jurkšaitienė (Cleveland), P. Augaitis (Tillsonburg), S. Čeponienė (Toronto), J. Strazdas (Guelph), R. Galinis (Sault St. Marie), A. Bukšas (Waukegan), R. Kriaučiūnienė (Chicago), B. Grušaitis (Waterbury), E. Gerulaitis (Detroit), S. Charzauskas (Chicago), J. Kerys (Brooklyn), S. Pundžiuvienė (Toronto), J. Česnaitis (Chicago), J. Tričys (Chicago), G. Vindasienė (Hamilton), J. Paukštaitis (Omaha), N. Aukštikalnis (Sault St. Marie), S. Bendžiūtė (Phila.), A. Bujokas (Clev.).

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Guy de Maupassant. MOTERS ŠIRDIS. Romanas. Vertė Stepas Zobarskas. 267 psl., kaina \$ 2,60. Išleido Gabija, 335 Union Avė., Brooklyn 11, N. Y. Viršelis Pr. Lapės.

Gal būt, ši knyga bus ypač naudinga jaunoms mergaitėms, kurios perdaug idealiai galvoja apie meilę, bet ir vyrai, ją perskaitę, pamatys ir geriau supras, koks yra skirtumas tarp vyro ir moters palinkimų.

Aloyzas Baronas. UŽGESEŠ SNIEGAS. Romanas. Išleido "Tėviškės Žiburiai", 941 Dundas St. W., Toronto. Viršelis P. Augiaus. 285 psl., kaina nepažymėta.

"L. L." ADMINISTRACIJOJE DAR GALIMA GAUTI ŠIAS NAUDINGAS KNYGAS:

DIEVAS IR ŽMOGUS. Katalikų tikėjimo tiesos, dorovės reikalavimai ir sielai pašvęsti priemonės. Virš 500 psl., kaina \$ 5 (kietais viršeliais — \$ 6,50).

TU IR JI. Jėzuito Hardy Schilgen įdomi knyga jaunimui. Skirta ypač berniukams, bet labai naudinga ir mergaitėms. Kaina \$ 2.

KAS ŽIŪRI IR NEMATO. V. Gutausko, S. J. knygelė, įdomiai sprendžianti kai kuriuos labai aktualius mūsų tikėjimo klausimus. Kaina \$ 1.